

5. szám 2025/tavasz

Főszerkesztő: Kövecsesné dr. habil. Gósi Viktória

Felelős szerkesztő: Dr. Lampert Bálint

Rovatvezetők:

Hírek: Balogh-Pécsi Anett

Tanulmányok: Dr. Lőrincz Ildikó

Pedagógia és módszertan: Kövecsesné dr. habil. Gósi Viktória

Akikre büszkék lehetünk – Magyarok a nagyvilágban: Norton Éva

Kézművesség, népi kismesterség: Barabás Renáta

Könyvajánló: Dr. Tóth-Bakos Anita

Szerkesztőbizottság tagjai:

Kövecsesné dr. habil. Gósi Viktória (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Lampert Bálint (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Pongrácz Attila (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Benyák Anikó (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Lőrincz Ildikó (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Bukor Emese (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Barabás Renáta (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Balogh-Pécsi Anett (*Széchenyi István Egyetem, Győr*)

Dr. Tóth-Bakos Anita (*Selye János Egyetem, Szlovákia*)

Prof. Dr. K. Lengyel Zsolt (*Regensburgi Egyetem, Németország*)

Dr. Kövérné Dr. Nagyházi Bernadette (*Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gödöllő*)

Dr. Kádár Annamária (*Babes-Bolyai Tudományegyetem, Marosvásárhely*)

Norton Éva (a MAOSZ elnöke)

Mag. Fothy Csilla (*Zrinyi Ifjúsági Kör, iskolaigazgató, Buenos Aires*)

Szerkesztőségi titkár: Tóthné Pákozdi Szilvia

Olvasószerkesztő:

Dr. Kurucz Anikó

Dőryné dr. Zábrádi Orsolya

Kiadó: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Kar, Győr

Szerkesztőség címe: 9026 Győr, Egyetem tér 1., D601/A

Terjesztési forma: online

ISSN 3057-8175

Tartalomjegyzék

Fitus Szilvia: Beszámoló a Tanítók Napja rendezvényről	3
Dr. Gróz Andrea:	
Apáczai 400 – A múlt öröksége – A jelen iránytűje – A jövő perspektívája.....	10
Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna: „Isten-ember ünnepén”	17
Märle Tamás: Bemutatózik az Autentika történelmi animációs csapata	27
Benedek Zsuzsa: Magyar nyelv tanítása argentin környezetben	30
Parti Margit: A KMKT Online Magyar Iskola	34
Nagy Regina: Beszélgetés Kecskés Mártával az „Okoskodó” módszerről	38
Barabás Renáta:	
Busójárás a SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolában	433
Tóthné Pákozdi Szilvia: Könyvajánló	
Kerekes Valéria – Böddi Zsófia – Bavalics Laura: A gyermekek játéka – és ami mögötte van	52
Nagy Regina:	
Bemutatózik a Coventry Magyar Tanoda és Családi Közösség	53
Nagy Regina: Birminghami Magyar Tanoda és Kulturális Központ.....	55
Gonda Hédi: Bemutatózik a Southamptoni Magyar Iskola	57
Körmendi Mária:	
A Baden-Württembergi Konzuli Magyar Iskola és Óvoda jubileumi éve.....	61
Bandeán Andrea: Tiéd a színpad! –	
Jubileumi 10. év, Ki mit tud? és farsang a stuttgarti iskolában	63
Sebők Mónika, Schwerák Ágnes, Herendi Erik: Az Adelaide-i Magyar Közösségi Iskola története (Hungarian Community School Adelaide Inc.)	
Szerkesztette: Szabó Ágnes.....	66
Szász Klára: A 25 éves varsói Divéky Adorján	
Hétfégy Magyar Iskola és Óvoda bemutatkozása	73

Fitus Szilvia: Beszámoló a Tanítók Napja rendezvényről

A cikkben felhasznált fotókat a cikk írója készítette.

A Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Kara, a Magyar Pedagógiai Társaság Északnyugat-magyarországi Tagozata, valamint a Módszertani, Digitális és Tanárképzési Főigazgatóság Apáczai Módszertani Délutánt rendezett a Tanítók Napja alkalmából az élmény és a sokszínűség jegyében 2025.03.11-én az Apáczai Kar Barsi Ernő dísztermében, immár 16. alkalommal.

A rendezvényre hatalmas érdeklődés mutatkozott, közel 200 fős résztvevői létszámmal zajlott. A programot az Öveges Kálmán Gyakorló Általános iskola tanulói, pedagógusai, a kar tanító szakos hallgatói és egyetemi oktatói közös örömelekléssel nyitották meg Dés László: A zene az kell című dalával.

Az esemény résztvevőit dr. Pongrácz Attila dékán úr köszöntötte, aki a tanítói, oktatói, nevelői munka évszázadokra meghatározó befolyását hangsúlyozta, és Apáczai Csere János születésének 400. évfordulója alkalmából a magyar nevelésügy előfutárának hitvallását foglalta össze.

Fekete Irén, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke kiemelte a pedagógusi hivatás ezerarcúságát, kifejtette, hogy a tudás megszerzése nemcsak a lexikális ismeretek halmozása, hanem az értelem és a lélek találkozása.

Kövecsesné dr. habil. Gősi Viktória, a Magyar Pedagógiai Társaság Északnyugat-magyarországi Tagozatának elnöke köszöntőjét Bőjte Csaba gondolataival indította, hangsúlyozta, hogy a jó pedagógus világítótoronyként utat mutat a következő generációnak. Kiemelte, hogy a digitális világban különösen fontos sokszínű módszerekkel visszavezetni a tanulókat az együttműködéshez, a tapasztalati tanuláshoz. Ebben a folyamatban a pedagógusok segítő eszköze a mese, a képzőművészet, a zene, a drámapedagógia, a népi kismesterségek, a kézművesség.

Dr. Boldizsár Ildikó író, mesekutató, és meseterapeuta *A mesék szerepe a nevelésben, személyiségfejlesztésben* című előadásában hangsúlyozta, hogy a történeteken keresztül tartós változásokat érhetünk el, hiszen azok értésére és mondasára születünk. Kiemelte, hogy az önmagunkhoz vezető út és belső középpontunk megtalálása szempontjából a fantázia és a képzelet gyógyító erővel bír, ezért fontos fejlesztenünk a gyermekek belső képalkotási képességét. Mindezeket a mesén keresztül jól lehet erősíteni a hétköznapi életben. Kifejtette, hogy a meseterápia a mesék tudatos és célzott alkalmazását jelenti, amely során meghatározott módszertani elemek és terápiás eszközök segítségével támogatják a személyiségfejlődést és az önismereti folyamatokat.

L. Ritók Nóra, az Igazgyöngy Alapítvány szakmai vezetője *Művészettel nevelni – az életre nevelni* című előadásában a vizuális nevelés gyermekközpontú megközelítésének fontosságát hangsúlyozta. Kiemelte, hogy a művészeti nevelés nem csupán esztétikai élményt nyújt, hanem hatékony eszköz lehet a hátránykompenzálásban is, különösen a vizuális kifejezésre építve. Az előadó részletesen ismertette, hogyan kapcsolható össze a művészetpedagógia a szociális kompetenciafejlesztéssel, amely segíti a gyermekeket az önkifejezésben, az érzelmek tudatos kezelésében, és a társas kapcsolatokban való eligazodásban. A reziliencia tudatos fejlesztése is kiemelt szerepet kapott az előadásban: a művészeti tevékenységek révén a gyermekek megtanulják kezelni a kudarokat, rugalmasan alkalmazkodni a változó körülményekhez, és megerősödik problémamegoldó képességük.

L. Ritók Nóra hangsúlyozta, hogy a pedagógiai munkában elengedhetetlen a folyamatos igazodás a változó kihívásokhoz. Az oktatásban és a nevelésben egyaránt fontos, hogy a módszerek és a megközelítés rugalmasak legyenek, igazodjanak a gyerekek egyéni szükségleteihez és a társadalmi környezet dinamikusan változó feltételeihez.

Mindkét előadás középpontjában a gyermekek érzelmi és kognitív fejlődésének támogatása állt, a mesék és a művészet pedagógiai alkalmazásán keresztül.

A program a workshopokkal folytatódott, melyek a sokszínű pedagógia keretében módszertani ötletekkel gazdagították a résztvevő pedagógusokat.

Mintakincstár - Játék, alkotás, fejlesztés a magyar népművészeti hímzés motívumokkal

Sevella Zsuzsa Gránátalma-díjas fejlesztőpedagógus és Gránátalma-díjas játékfejlesztő

Művészetterápiás Műhely

Paed. Dr. Borbély Károly festőművész, művészetterapeuta

A Dinamikus Zenepedagógia innovációi, Személyiség- és élményközpontú zenetanulási lehetőségek a mindennapokban

Farnadi Tamara, a Dinamikus Zenepedagógia megalkotója, Artisjus-díjas ének-zene tanár, karnagy, Metamorphoses alkotó-fejlesztő meseterapeuta, Kokas-oktató

Mesés kirándulás az Aranyalma mesekertben

Mátai Enikő Adrienn szociálpedagógus, meseterapeuta, Kokas fogl. vezető - Aranyalma Mesekert

Az olvasás élménye - Élménypedagógia az olvasás órán

Németh Andrea tanító, mesterpedagógus (Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Győr)

*„Láss másképp!” –
Drámajátékok a néző-
pontváltás erejével*

Balogh-Pécsi Anett,
Neveléstudományi és
Pszichológia Tanszék
oktatója

A Tanítók Napja nyitó rendezvényeként a Boldogságóra Integrált Program keretében 2025. március 11-én délelőtt emlékfát ültetettek az Apáczai Kar Kiss János utcai előkertjében. A mezei juhart a Kertészek és Kertbarátok Győri Városi Egyesülete ajánlotta fel.

Dr. Gróz Andrea:

Apáczai 400 – A múlt öröksége – A jelen iránytűje – A jövő perspektívája

Dr. Gróz Andrea a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karának docense.

*„Apáczai Csere János. Kolozsvári professor,
a filozófiában és a Szent Írás magyarázásban doktor.
Származott a Barcaságon Apáca nevezetű faluból,
aki a kolozsvári iskolában előbb, azután a
gyulafehérvári, abban az időben szépen virágzó
kollégiumban nagy serénységgel és épülettel tanult.”*
(Bod, 1767; Bod, 2004, 58.)

Apáczai Csere János (1625-1629)

400 éve született Apáczai Csere János. Büszkeség Magyarországnak, büszkeség Erdélynek. Azonban ezen jeles évforduló megünneplése egyfajta „kitüntettség” szűkebb társadalmunknak is, a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karának.

Apáczai Csere János nem csupán névadónkká, hanem a tudásátadás, az értékközvetítés mezsgyéjén haladva tudománytörténeti, pedagógiai megfontolásaink zászlóvivőjévé is vált az Apáczai nevét viselő győri székhelyű Humán-, Bölcsészeti és Pedagógiai Kar mindennapi szakmai tevékenysége, kihívásai során.

Az utókor Apáczai Csere János munkásságával, szellemi-kulturális hagyatékával szembeesülve permanensen keresi a választ arra a kérdésre, miszerint mi *Apáczai üzenete*? A válasz egyszersmind egyszerű: *egyetemes*.

„Ő az egyetlen magyar, akinek az életút-bemutatása helyet kapott abban az impozáns franciaországi kötetben is, mely a közelmúltban az ókortól a kora újkorig összegezte a legnagyobb pedagógiai gondolkodók munkásságát és hatását...” – idézi Kéri Katalin Houssaye gondolatait 2019-ben megjelent tanulmányában (Houssaye, 2002, 346-366; id. Kéri, 2019, 10).

S hogy mit közvetít fundamentális, mérvadó magyarságtudatával Apáczai? Kányádi Sándor versrészlete méltón, emelkedetten emlékezik meg Apáczai nemzeti öntudat megőrzése fontosságának szellemi üzenetéről: „*Megyünk hát mögötte, amerre előjárói tekintetének fénykévéi mutatják az irányt s az ösvényt lábunk előtt, követjük, mint diákjai annak idején Gyulafehérvárról Kolozsvárra jövet, egyetlen batyunk, botunk, fegyverünk az anyanyelv*” (Piroska, 2019, 132).

Apáczai mélyen hitt abban, hogy a tudásnak nemcsak az egyén, hanem az egész nemzet javát is szolgálnia kell. A magyar nyelv szerepét nem csupán az oktatás terén hangsúlyozta, hanem a nemzeti öntudat megerősítésében is örökérvényű, egyetemes értéknek tekintette.

Apáczai nyelvújító és tudománytörténeti jelentőségét ekképpen méltatta Arany János: „*Apáczai Csere János kolozsvári tanár „Encyclopaediát” (1653) és „Logicát” (1654) írt magyar nyelven, még pedig az előjövő tudományokban magyar műszavakat használt, mely a nyelv akkori állapotjában nagy merészségnek és nagy érdemnek tekinthető*” (Pap, é. n.).

Az egyetemes értékek közvetítését szorgalmazó tudós tanár hangsúlyozta, hogy a nemzeti nyelv és kultúra ápolása kiemelt szerepet kell, hogy játsszon az oktatásban. A magyar nyelv ismeretére és fejlesztésére a magyar nemzet megmaradásának és erősödésének zálogaként tekint, ezért iskolakoncepciójában a nemzet nyelvének elsajátítása elsődleges fontosságú.

Már az utrechti egyetemen tartott székfoglaló (*Oratio de studio sapientiae* című) beszédében is hangsúlyozza a magyar nyelv és kultúra megőrzésének, átörökítésének fontosságát, s ehhez kapcsolódóan feltételként a nemzeti oktatás jelentőségét egyértelműsíti. Ezen beszédében már fontos szerepet kap annak a pedagógiai törekvésnek is hangsúlya, miszerint a magyar nép számára is lehetővé kell tenni a tudományok megismerését, tanulmányozását. Apáczait a Magyar Enciklopédia megírására, megalkotására nem csekélyebb, mint ezen nemes, egyetemes pedagógiai célok ösztönözték.

Így Apáczai múlhatatlan érdemévé válhatott, hogy szintézisbe ötvözte kora tudományos eredményeit, s a nevelésre vonatkozó gyakorlati tanácsait is megfogalmazta, összegezte; egy nagyívű pedagóguskép felvázolására törekedve. A XVII. századi tudománynak teljes körképét igyekezett egy pedagógiailag elsajátítható műveltségegészbe foglalni, *magyar* nyelven. Ezért nyelvújító tevékenységet is végeznie kellett; s új, magyar szavakat teremtett, kifejezéseket alkotott. A Magyar Enciklopédia művelődéstörténeti jelentősége nem azért nagy, mert 11 fejezetében a hagyományos humán tudományokkal egy sorban szerepelnek a fiatal természettudományok. (Ez már a korábbi enciklopédiákat is jellemezte.) Új vonása – a magyar nyelvűsége túl – az, hogy meglehetősen nagy terjedelmű munkájának felépítése Descartes tudományelméletét követi. Érdeme a rendszerbe foglalás és a magyar nyelvre fordítás terén egyedülálló. Fontos szerepet szánt könyvének a kollégiumi oktatásban is. Egyrészt tudományos kézikönyvként használhatták az akadémiai tagozat nagydiákjai, másrészt pedig a kezdő diákok tanítóinak munkáját segítette, mint módszertani segédkönyv. Nem tankönyvnek írta művét, de a különböző iskolafokozatok tanulói és tanítói haszonnal forgathatták.

Bakó Botond *Apáczai emlékek és üzenetek* (1625-1659) című tanulmányában az erdélyi tudóst mint a magyar tudományosság legjelesebb képviselőjét az iskolateremtő műveltség letéteményeseként említi (Bakó, 2009, 195; v. ö. Fasoli, 1979; Móser, 2009; Máthé, 2009).

Megtermékenyítve a későbbi korok nevelési felfogásait, Apáczai koncepciójában az iskolát tanítók és tanárok szerves közösségeként értelmezi, melynek legfőbb feladata az életre nevelés. Apáczai szerint a tanulás célja nem csupán az ismeretgyűjtés, hanem a helyes gondolkodás és cselekvés elsajátítása. A tanulás az ő felfogásában – apriori a későbbi korok pedagógiai céltelezéseiként – a mindennapi életben való eligazodást, a problémák megoldását és az emberi képességek fejlesztését szolgálja. A nevelés-oktatás legfontosabb pedagógiai intenciójaként a gyakorlati haszon középpontba állításával olyan képességek és ismeretek elsajátítását jelöli meg, amelyek elősegíthetik a társadalmi jólétet és fejlődést. Minden pedagógiai tevékenység során

azon konkrét célok kijelölését és megvalósítását szorgalmazza műveiben, melyek a tanulók és a nemzet javát, szükségleteit tartják szem előtt.

„Apáczai Csere János fölötté sokrétű tehetség. Filozófiai hajlama, vallási puritanizmusa, enciklopédikus törekvései, a természettudományok jelentőségének felismerése, polgáris öntudata, nem mindennapi valóságérzéke, az anyanyelv művelődési lehetőségének felismerése, a magyar tudományos nyelv teremtésére irányuló erőfeszítései, jelentős nevelési terve, agitáló hajlama, fehér izzású lírája mind s mind egy fölötté gazdag személyiség és szellem színeként az elemei” – írja Féja Géza Az „árva gyerek” legendája című írásában (Bod, 2004; Féja, 1986, 142; v.ö. Kiss, 1992; Kovács, 2005).

Tanterv (*Didactica*) című művében a korszerű oktatás alapelveit határozza meg, összpon-tosítva a tananyag meghatározásánál az utilitarista elvek előtérbe helyezésére, mindamelllett a nemzet pedagógusaként a tanulói személyiség fejlesztésének nemes feladatát az iskola legmeg-határozóbb törekvésének tekinti.

Apáczai szakmai, tanári tevékenysége abban is jelentős, és sokoldalúságát, haladó szel-lemű pedagógiai gyakorlati tevékenységét is alátámasztja a tény, miszerint nevelői-oktatói tevé-kenysége során számos, később a maga területén kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakember került ki keze alól: az 17. század hatodik évtizedének időszakából mintegy 30 neves Apáczai-tanítványt tart számon a művelődéstörténet-írás. Pápai Páriz Ferenc orvos és filozófus mellett többek között Alvinczi Péter fejedelmi táblabíró, Fogarasi Mátyás pedagógus-lelkész, valamint Macskási Boldizsár későbbi katonát és diplomatát is tanította a tudós tanár, Apáczai Csere János. Tanítványai közül kiemelkedik gróf Bethlen Miklós (Kisbún, 1642. szeptember 1. – Bécs, 1716. október 27.) Bethlen Jánosnak, az Erdélyi Fejedelemség kancellárjának fia, ál-lamférfi és emlékiró, aki 1658-ban és az 1659-es év első felében volt a kolozsvári kollégiumban Apáczai diákja, és emlékirataiban méltó emléket állít tisztelt és „atyjának” tekintett tanárának (Jankovics, 2004; v. ö. Bán, 2003; Herepei, 1966; Szinnyi, 1891).

„Apáczai [...] legillendőbb és gyönyörűsegebb tudományokat megmutatta, a probatus auctorokkal [megbízható szerzőkkel] megismerkedtetett, és egyszóval a tudományt és könyvek olvasását úgy megszerettette vélem, hogy azt senki és semmi ki nem űzhette az elméből [...], én Apáczait, mint atyámat úgy tartottam, szerettem, becsültem, s emlékezetét ma is becsülöm...” – írja Bethlen Miklós önéletrajzi visszaemlékezésében (Bethlen, 1955).

1880-ban helyezték el születésének helyén azt a márványtáblát, melyen Szász Károly du-namelléki református püspök-költőnek méltató verssorai idézik meg a tudós Apáczai emlékét. *„Ringani bölcsőjét e kicsiny ház látta Cserének, Híressé innen lett az Apáczai név. Kis szikrából*

lesz az egekhez fellobogó láng, Kis székely fiuból nemzete díszé lőn ő” (id. Neményi, 2004, 81; v. ö. Szenczei, 1991).

Apáczai tudománytörténeti tézisei szembesíthetik a 21. század emberét az állandósult, egyetemes értékek felismerésének, megbecsülésének fontosságával; a nevelési szakemberek számára pedig az értékközzvetítés meghatározottsága, jelentősége nyerhet újbóli értelmezési keretet pedagógiai hitvallásukhoz és szakmai tevékenységük eredményes, korszerű megtervezéséhez, megvalósításához.

A nagy előd példája, munkássága, műveinek üzenete, szellemi-kulturális hagyatéka méltán jelenthet ars poeticát a jelen kor útkereső emberének is. Elképesztő mértéket és ritmust diktálva az egyre gyorsuló idő, a „kronosz” fokozatosan követeli magának a határvonalak kijelölését egyén és közösség viszonylatában; de egyértelműsíti is a továbbhaladás útját – belső szükségletünk értékkereső kivetülésével; a „kairosz” sürgető, minőségi idő megélésére meghívását érezvén – Apáczai örök igazságain keresztül.

Felhasznált irodalom

Arany János magyar irodalomtörténete (é. n.). Közzétette és bevezetéssel ellátta: Pap Károly.
<https://www.mek.oszk.hu/09100/09161/09161.htm#63> Letöltés ideje: 2025. 03. 10.

Bakó Botond (2009): Apáczai emlékek és üzenetek. In: *Magiszter*, 3–4. sz. p. 194–207.
https://epa.oszk.hu/03900/03976/00038/pdf/EPA03976_magiszter_2009_03-04_194-207.pdf
Letöltés ideje: 2025. 03. 07.

Bakó Botond (2008): Régi tanár-diák kapcsolatok – aktuális tanulságok. *Magiszter*, VI. évf. ősztél

Bán Imre (2003): Apáczai Csere János. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Bethlen Miklós (1955): Bethlen Miklós önéletírása I–II. Sajtó alá rend. és jegyz. írta V. Windisch Éva, előszó Tolnai Gábor. Budapest: Szépirodalmi. Magyar Századok.

Bod Péter: Apáczai Csere János. In: Kovács Sándor Iván (szerk., 2004.): Apáczai Csere János emlékezete. „Én gondolkodom, azért vagyok.” Válogatás 350 év Apáczai-irodalmából és a budapesti „Ego cogito ergo sum”-konferencia előadásai. (2003. november 13.) Apáczai doktori értekezésének fordításával. 57–58. Magyar Irodalomtörténeti Társaság, Budapest.

Bod Péter (1767): Magyar Athénás.¹ <https://vmek.oszk.hu/01800/01811/index.phtml> Letöltés ideje: 2025. 03. 11.

Erdélyi János-Hegedűs László-Szeremley Gábor (1859): Sárospataki Füzetek. Protestáns és tudományos folyóirat: egyház és nevelés, tudomány és irodalom körében. 3. évfolyam.

Fazoli Sándor: Apáczai Csere János, történelemoktatásunk magvetője. In: *Korunk*, 1979. 11. sz. p. 868–873. https://epa.oszk.hu/00400/00458/00504/pdf/EPA00458_Korunk_1979_11_868-873.pdf Letöltés ideje: 2025. 03. 09.

¹ [Megjegyzés: "A Magyar Athenas az első magyar nyelvű irodalomtörténeti lexikonunk, 1766-ban (valójában 1767-ben) jelent meg, és Bod Péter sokoldalúan gazdag tudományos munkásságának mintegy összegzése, ugyanakkor kiemelkedő teljesítménye a XVIII. századi erdélyi magyar művelődési életnek."] <https://vmek.oszk.hu/01800/01811/index.phtml> Letöltés ideje: 2025. 03. 11.

Féja Géza (1986): Az „árva gyerek” legendája. In. Kovács Sándor Iván (Szerk., 2004.): Apáczai Csere János emlékezete. „Én gondolkodom, azért vagyok.” Válogatás 350 év Apáczai-irodalmából és a budapesti „Ego cogito ergo sum”-konferencia előadásai. (2003. november 13.) Apáczai doktori értekezésének fordításával. 57–58. Magyar Irodalomtörténeti Társaság, Budapest. 141–142.

Herepei János (1966): *Apáczai és kortársai: Herepei János cikkei*. Budapest; Szeged: MTA KESz. 1966. = Adattár XVII. Századi Szellemi Mozgalmaink Történetéhez, 2.

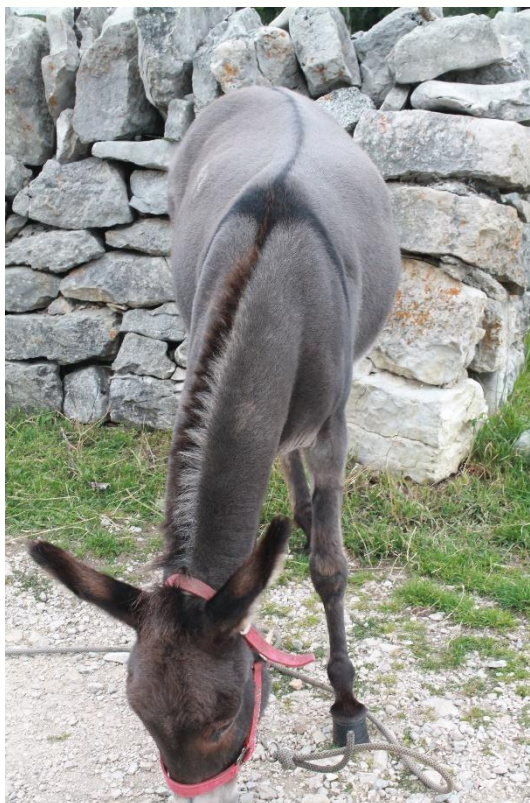
Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna: „Isten-ember ünnepén”

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna néprajzkutató, egyetemi docens, aranyérmes mestertanár.

A cikkben felhasznált fotókat a cikk írója készítette.

A tavaszi népszokásaink közül leggazdagabb a húsvéti ünnepkör, amelynek nagy része vallásos eredetű, a nagyhét eseményeihez, Jézus szenvedéstörténetéhez kötődik. A negyvennapos böjt hamvazószertától húsvétvasárnapig tart. A böjt nem csak az étkezésre vonatkozott, nem csak húst, korábban tojást se lehetett fogyasztani, de tilos volt zenélni, lakodalmat tartani, táncolni is. Egyedül csak a böjti lánytánc, a karikázó volt megengedett, amely azt jelentette, hogy a lányok saját énekükre kör alakban táncoltak. Hagyományos böjti étel a búzacsirából készített „csiripiszli”, „csíramálé”, a mi vidékünkön az úgynevezett „szalados”, amely a magyar parasztkonyha egyik legrégebbi édes süteménye. Érdekessége, hogy ízét természetes biokémiai folyamatok nyomán nyeri el. A búzát kicsíráztatják, ledarálják, felöntik meleg vízzel és átszűrik. A búzaléhez lisztet kevernek és megsütik. Megjegyzem, ma is ajánlják a búzacsirát a rák, régiesen a „fene” legyőzésére. Nagycsütörtökön zöld ételeket fogyasztottak, emiatt „zöldcsütörtöknek” is hívták ezt a napot. Nemrég Erdélyben, Nyárádgálfalván nagypénteken tejfölös ecetes „tört fuszulykalevest”, bablevest kaptunk. Itt még a régi szokás szerint vágnak bárányt is, mivel a húsvéti fő étel a „rántottás bárány” és a „bárányaprólék”.

Virágvasárnap ünnepeljük Jézus jeruzsálemi (számárháton való) bevonulását. Kedves emlékem, amikor apáczaishallgatóként jutalomból eljuthattam Wartburg várába, Szent Erzsébet életének színhelyére. Ott ismertem meg egy szép eredetmondát, ugyanis számárháton tettem meg a várba vezető utat. Akkor mesélték el vendéglátóink, hogy azóta van a számár hátán egy kereszt, amióta Jézust vitte a hátán. Németországból és Ausztriából van adatunk arra, hogy a körmeneten egy keréken gördülő szamarat is végighúztak. Arról is, hogy a XVI. században Bártfán a körmeneten számárháton ülő Krisztus-szobrot vittek.

Csacsin a kereszt

A bibliai történet szerint a nép közben pálmaágakkal, „*Hozsanna a magasságban!*” kiáltással éltette a „*királyt*”. Mosolyt fakasztó gyermekkori emlékem, amikor a ménfői templomban ezt félreértve, hangosan énekeltem a „*Zsuzsanna a magasságban*”-t. Persze nagy bánatomra hamar felvilágosítottak a felnőttek, hogy nem az én nevemet énekeljük. Valószínű, a jeruzsálemi gyermekek hozsannázásából eredhet az a hiedelem, hogy a nehezen beszélő gyermekeket elviszik barkaszentelésre vagy a passióra, hogy megoldódjék a nyelvük. Nálunk a pálmát a barka helyettesíti. Sokszor elgondolkodom azon, – mint tanítóként is diplomázott – hogy milyen szép szokás volt, amikor virágszombaton a tanító tanítványaival énekelve elment barkát szedni, amit a templomba vittek, és másnap ezt szentelte meg a pap. Mikes Kelemen is megemlékezik a szentelt barkáról. Visszaemlékezéseiben szerepel az a történet, miszerint nagypénteken az elhunyt Fejedelemnek a pap vitte el a szentelt barkát, aki térden állva vette el tőle, megjósolva azt, hogy többet már nem vesz kezébe barkát. A barkát, „*cirókát*”, „*cicamacaágot*” használták gyógyításra, villámelhárításra. Torokfájáskor eszembe jut, hogy csak egy-egy szemet kellene lenyelni. Égiháború ellen is hasznosnak vélték az öregek, ugyanis a füstje eloszlatta a „*rossz föllegeket*”. A barkából jutott a mezőre, halott szeretteik sírjára is. A virágvasárnap született gyerekekről azt tartották, hogy szerencsés, vidám emberek lesznek. A virágvasárnapot megelőző hetet régen „*virághétnek*” is hívták, és sokan ekkor ültettek virágmagot, mert az biztosan megéled. Nekem azért

is szép ez az ünnep, mert az egyik kis „virágmagom” ekkor örvendeztetett meg engem immár 31 éve „kikelésével”, születésével, s így még nagyobb örömmünneppé varázsolta ezt a szép napot. Sok helyütt virágvasárnapi szentmisén hangzik el a passió, amit korábban vagy másutt nagypénteken énekeltek. Ménfőn (Győr-Moson-Sopron megye) a mindig Krisztus szerepét éneklő bácsit nem is a hivatalos nevén szólították, hanem „*Jézus Pistaként*” emlegették. A barka elégetésekor keletkező hamu a bűnbánat szimbóluma, és a következő évi hamvazószerdai hamvazkodáshoz használják fel. Zoborvidéken a lányok egy menyecskének öltöztetett szalmabábut, „*kiszét*”, „*kicevicét*”, „*banyát*” énekszóval kivitték a faluból, és elégették vagy vízbe dobták. Ugyanis a víz és tűz mint kataritikus őselem elpusztítja a betegséget, a rosszat. A kiszehajtás után „*villőztek*”, bebújtatták, behozták a „*villőfát*”, amely a tavaszt, az egészséget jelentette. Szép szokás a moldvai csángó legények „*havajgatása*”, amikor is a fűzfa sípjukat, a „*tilinkát*” fűjják, hogy halottáikat figyelmeztessék a húsvéti feltámadásra.

Nagycsütörtökön az utolsó vacsorára emlékezünk, ilyenkor a templomban került sor a szentmise keretén belül az oltárfosztásra, a virrasztásra. Ezen a napon a „*harangok Rómába mennek*”, és helyettük a fából készített ládakereplők vagy a gyerekek kézi kereplői hívták misére a hívőket.

Az emberek a húsvéti ünnepkör alatt kívül-belül „takarítottak”, megtisztultak. A böjtöléssel a testüket, az imádsággal, a gyónással a lelküket, a nagypénteki takarítással a házaikat, portáikat, a környezetüket tették szebbé. A húsvéti határjárásnak a tavaszi vetések mágikus védelme, a határjelek megújítása volt a célja. A határban levő forrásokat is ekkor tisztították ki, amit pár éve az erdélyi Szentháromság faluban filmre is tudtunk még venni. A kitisztított forrást vesző „*csóvával*” jelölik, jelezve az arra járónak a víz tisztaságát, ihatóságát. Ezen a napon meszeltek, „*férget*” (patkányt, egeret, bűdösférget-görényt) irtottak ráolvasással. A nagypéntek hajnalban végzett fürdést egészségmegőrző és szépséget biztosító rítusnak tartották. „*Kajáron nagypéntek reggel az asszonyok kimentek a kereszthez, ott az olvasót imádkozták, majd megmosakodtak a patakban az Úr Jézus emlékeztére*” – írja Bálint Sándor. Ő említi azt is, hogy Écsen és Csornán a legények meglátogatták a lányos házakat, de nem udvaroltak, nem beszélgettek, csak egy fekete szalagot kötöttek a fára. Az asszonyok eloltották a kemencében égő tüzet, gyászruhát vettek, hiszen ezen a napon Jézus szenvedésének és kereszthalálának gyásznapijára emlékezünk. Nagypénteken, csonka mise keretében keresztútra, passióra, kereszt előtti hódolatra került sor. A passió szenvedéstörténetet jelent, Jézus életének utolsó szakaszát jelöli. A csíki székelyek nem véletlen nevezik ezt a napot „*hosszúnapnak*”. Ekkor elevenedik meg az anyai fájdalom csodálatos lírai alkotása, a „*keservesen kínzatol, vasszegekkel veretel*”.

Nagyszombathoz a Szent Sír látogatása, a feltámadási körmenet és a tűz szentelése kötődik. A körmenet után este régi hagyomány szerint együtt fogyasztják el a húsvéti sonkát és tojást, amit annyi felé vágnak, ahányan vannak a családban, hasonlóan a karácsonyi almához. Szép Nyárád-menti székely népszokás a „virágozás”, ami azt jelenti, hogy a házak kapujára díszített fenyőágat tűznek a legények. Ezt volt szerencsém 2016-ban megnézni és dokumentálni.

Megyénkben (Győr-Moson-Sopron), Kunszigeten megmaradt egy nagyon szép népi ajátatossági forma, a húsvétvasárnap hajnali „Krisztus-keresés”, amin Jáki Sándor Teodóz bencés atya invitálására én is többször részt vettem. A szigetközi falu helyi húsvéti szokása nem véletlen került fel 2015-ben a Megyei Értéktárba, a szellemi értékek közé. Ez a vallási népszokás emléket állít azoknak az asszonyoknak, akik húsvét hajnalban a Szent Sírhoz mentek, de a sírt üresen találták. A „Jézus-keresés” hagyománya sok helyütt élt a történelmi Magyarországon (Székelyudvarhelyen, Ipoly-vidéken, Jászságban, Tápén). Napjainkban folyamatosan csak Kunszigeten él tovább. Régen pap nélkül előénekesek, imádkozók vezetésével keresték fel a falu keresztjeit, hogy Jézus kinszenvedésére és halálára emlékezhessenek. Jáki atya haláláig töltötte be az előénekes szerepét, és emléktábla is őrzi „A Jézus-keresés apostolának” szolgálatát. Napjainkban dr. Medgyesy S. Norbert, Teodóz atya egykori tanítványa vette át ezt a szerepet.

A húsvét vasárnapi szentmisén a kosarakban hozott jellegzetes húsvéti ételeket (kalácsot, sonkát, főtt tojást) szenteli meg a pap. Azt kevesebben tudják ma már, hogy nemcsak a meghitt „Jézus-keresés” szokása, hanem Kunsziget falucsúfolója is kapcsolódik a húsvéti ünnepkörhöz, pontosabban a húsvét vasárnapi ételszenteléshez. Balázs Líviával közösen gyűjtött *Ósdi állatosdi* könyvünkben így szerepel ez a történet: „Ürgés kunszigetiek. A kunszigetiek állítólag azért kapták ezt a jelzőt, mert amikor még nem volt templomuk, Öttevényre vitték a húsvéti sonkát szenteltetni. Egy alkalommal az egyik gyerek útközben fogott egy ürgét, s a szentelni való közé dugta a kosárba. Hanem az ürge addig küszködött a kijutással, amíg egyszer csak hopp, kiugrott a kosárból – épp a hússzentelés közepén. Volt nagy riadalom a templomban. Azóta nagyokat hallgatnak a kunszigetiek, amikor az ürgét emlegetik nekik.”

A húsvéti ünnepkör legismertebb tárgya és jelképe a tojás. Szakrális jelentése szerint a sírjából feltámadó Krisztust jelképezi, az egyházi szentelmények közé tartozik, másrészt az újjaszületést, a növekedést testesíti meg, és a húsvéti locsolás jutalma. Vidékenként más és más elnevezése él. Így például: „hímes tojás”, „írott tojás”, „piros tojás.” Timaffy László néprajzkutató gyűjtötte, hogy Szigetközben a kéket, lilát a rokonoknak, zöldet a barátoknak és pirosat a kedvesnek adták. A tojás díszítésének több technikája ismert. Amikor a Tanítóképző Főiskolán kézművességet is oktattam, kipróbáltuk hallgatóimmal ezeket a technikákat. Egyik a batikolás,

amelynél a viaszlevonásos módszert alkalmazzuk. A másik technika a karcolás, amikor a már egyszínűre festett tojásokról hegyes eszközzel, a szín lekaparásával érhetünk el mintát. A batik díszítési mód egyszerűbb fajtája a levélrátétes vagy berzseléses mód. Lényege, hogy a még festetlen tojásra érdekes rajzolatú leveleket (petrezselyemlevél, fű, ibolyavirág, páfrány, hóvirág stb.) rögzítünk, és a festő lébe helyezzük, így a levél alatti rész világosabb marad. Ismert még az ecsetes festésű, patkolt megoldás is, amely kitűnő kézügyességet követel. Megjegyzem, a karcolást és a patkolást elsősorban férfiak művelték. A tojás festéséhez korábban növényi festékeket használtak, így például berzsenyből piros szín, az égerből, gesztenyéből, cserszömörceből, vöröshagymahéjból vörös szín nyerhető, kék színt ad az ibolya, az indigó és a búzavirág, zöldet a zöld dió héja, sárga nyerhető a kutyatejből, mezei sóskából, rezedából.

Berzselt tojás

Karcolt tojás

Húsvéthétfő a locsolás napja. A locsolók ma kölnivel, vízzel, szódavízzel locsolják a lányokat, asszonyokat. Korábban a locsoláshoz kútvizet használtak, ezért hívták „*vízbevető, vízbehányó hétfőnek*”. A locsolókat süteménnyel, itallal kínálták. Székelyföldön a mai napig még tánc is jár a legényeknek a locsolásért.

Locsolás Nyárádgálfalván

Kevésbé ismert a húsvéti korbácsolás szokása, amely Magyarországon az Észak-Dunántúl (Fejér, Veszprém, Komárom és Pest megyék) szlovák telepítésű falvaiban ma is él. Mint Lukács László és Gelencsér József néprajzkutatók írják, hogy legfontosabb kelléke a fűzfavesszőből font korbács (siba). Pázmádon húsvét hétfő reggelén 5-6 óra között indulnak a legények a lányos házakhoz. Azt tartják szerencsésnek, ha még az ágyból ugrasztják ki a leányt ezzel a rigmussal: „*Sibiribi tojasos/ Keléses bolhásos/ Esztendőre friss légy/ Ne olyan lusta, mint most!*”. A leány után a ház valamennyi női lakóját „*megsibálják*”. „*Minél előbb menyasszony légy!*”. Ha asszonyt, akkor hozzá mondják: „*Esztendőre örömanya legyen!*”. Ezért piros tojást kapnak, de ismert, hogy a II. világháború előtt a leány még egy szál szalagot is kötött a legény „*sibájára*”.

Az erdélyi Szentháromságon gyűjtöttük és filmre is vettük 2016 húsvétján azt, amikor az „öntöző” legények hajtókájára húsvét vasárnap a lányok piros, húsvét hétfő reggelén pedig fehér szegfűt varrtak. A színeknek megvan a jelentése: a piros Jézus vére, a fehér az ártatlanság, a tisztaság színe. Az ünnepkört itt is mindmáig „öntözőbál” zárja.

Húsvéti „virágozás”

Apácán, Apáczai Csere János szülőfalujában megmaradt a húsvéti kakaslövés szokása is. 13-14 éves fiú gyermekek húsvét első napján dramatikus formában előadott tréfás szöveggel búcsúztatják el a kakast, majd egy táblára – amelyre a kakas képe van festve – „*fapuskával*” lőnek. A hagyomány szerint a kakasnak azért kell halnia, mert kukorékolásával elárulta a török elől a Feketevárba rejtőzködő apácaiakat. Mily szerencse, hogy a Győrhez kötődő vaskakasmonda szerint az „álkakas” nálunk megmenekíti a magyarokat, és kukorékolása miatt elvonul a török, és nem lemészárolják a lakosságot, mint Apácán. Este megvendégelik a kakaslövő „*vitézeket*” kakashússal, és a legjobban lövő kapja a kakas máját, szívét és a combját. 2010-ben és 2016-ban hallgatóimmal mi is részt vettünk a kakaslövésen, sőt ki is próbálhattuk a célzó tudományunkat. Nagy örömünkre a húsvéti bálon elárverezett kakasos céltáblát a licitáláson én nyertem el. Aki nem hiszi, járjon utána a Bölcsészettudományi és Humánerőforrás-fejlesztési Tanácsunk folyosóján!

Kakaslövés Apácán

Kakaslövés Apácán

Kakaslövés Apácán

A húsvéti bálon elnyert kakaskép

Húsvéti közmondásainkkal kívánok áldott húsvéti ünnepeket: Baj a „törökök húsvétján”, vagyis soha ne érjen el bennünket! Szelíd, békés legyen az ünnep, mint a húsvéti bárány, és olyan szép, mint az írott tojás! A lányoknak szép versekkel locsoló legényeket kívánok, és azt, hogy a legények úgy bánjanak velük, mint a hímes tojással! A locsoló legényeket pedig figyelmeztetem, hogy a Rábaközben húsvét kedden régi szokás szerint megengedett a lányok visszaöntöztetése. Vigyázzanak, nehogy úgy járjanak, mint nagypénteken a harang: elakad majd a meglepetéstől a szavuk.

Reviczky Gyula versével kívánok áldott húsvétot!

*„Fakadnak már a virágok,
Kiderül az ég,
És a föld most készül ülni
Drága ünnepét.
Szíveinkben mint a földön,
Ma öröm legyen,
Feltámadt az isten-ember
Győzelmesen!*

*Aki tudja, mint töré fel
Sírját a dicső,
Aki látja, hogy a földön
Minden újra nő,
Gondoljon feltámadására,
Mely örök leszen ...
Feltámadt az isten-ember
Győzelmesen.”
(Reviczky Gyula: Húsvét)*

Märle Tamás: Bemutatkozik az Autentika történelmi animációs csapata

A cikk írója, Märle Tamás az Autentika Művészeti Műhely Alapítvány kuratóriumának elnöke. A műhely honlapja, ahonnan az általuk készített animációs filmek, kvízek is elérhetőek:

<https://autentika.hu/>

A magyar történelemről – más népekkel összevetve – rendkívül kevés animáció készült eddig, viszont az a néhány, ami már tíz évvel ezelőtt is elérhető volt, komoly hatást gyakorolt a diákokra, egyszeri megnézés után akár mondatokat tudtak belőle idézni következő órán. Ez indította el bennem a gondolatot történelemtanárként, hogy jó volna minél több történelmi animációt készíteni. Azt tapasztalom, hogy a gyerekeket nagyon érdekli a történelem, amikor felkerülnek felső tagozatba. Az érdeklődés fenntartásában pedig jelentős segítség az animáció. Ráadásul a nyilvánosság érdeklődése egyre inkább az internet irányába, s azon belül is a videók felé megy. Ezért hoztuk létre az Autentika Művészeti Műhely Alapítványt, és kezdtük el készíteni történelmi animációs filmjeinket 2020-ban. Bízunk benne, hogy munkánknak hasznát tudja venni a diaszpóra magyarsága is.

Alkotásainkkal – amelyek elérhetőek az Autentika YouTube-csatornán – a magyar történelem sikeres időszakait szeretnénk elsősorban bemutatni. Természetesen érthető, hogy a XX. század áll a legközelebb hozzánk, hatása van a mindennapjainkra, de jó volna, ha az eddiginél nagyobb hangsúlyt kapna az, ami a két világháború és a további borzalmas események előtt történt. Szeretnénk, ha a honfoglalástól Mohácsig terjedő bő hatszáz év – ami tele van gyarapodással, sikerrel, diadallal – jobban bekerülne a köztudatba, és a nemzeti identitás részévé válna. Alapkonceptciónk az, hogy ezt az időszakot dolgozzuk fel, de volt időközben egy-két nagyon fontos centenárius is. 2020-ban először a *Trianon tíz oka* című filmet készítettük el, 2021-ben Bethlen István miniszterelnök életét dolgoztuk fel, akihez a XX. század egyetlen igazán sikeres korszaka fűződik. Legnagyobb részt talán neki köszönhető a Trianon utáni talpra állás és fennállás.

Saját tanítványaim körében azt tapasztalom, hogy örülnek, ha minél több ilyen oktatási anyag készül, és valóban leköti őket. Egy animáció sokkal többet tud nyújtani néhány perc alatt annál, mintha én kiállok a tábla elé, és elmesélek valamit. Ezekben a filmekben a narrátor mellett

folyamatosan jelen van a vizuális élmény, legyen az térképen való mozgás, diagram, vagy megrajzolt csatajelenet. Így rövid idő alatt sok ismeretet tudnak elsajátítani a gyerekek. Ezt tapasztalom az iskolában is, és hála Istennek, egyre több a visszajelzés más tanároktól, más iskolákból is: szívesen használják filmjeinket. A Nemzeti Művelődési Intézet megbízásából is tartottunk előadásokat, például Pásztón vagy Fóton, de a Nemzeti Ifjúsági Tanács szabadegyetemén is. Mindenhol nagyon jól fogadták filmjeinket a fiatalok, teljesen különböző korosztályok, volt, ahol kétszáz gyerek nézte egyszerre. Ami pedig fontos visszajelzés: a filmet követő kvízzjáték kérdéseire általában tudták a választ.

Fontosnak tartjuk minden filmünket angol felirattal ellátni azért, hogy mindenki a nagyvilágban, aki érdeklődik hazánk történelme iránt – különösen, ha vannak magyar felmenői –, akkor releváns ismereteket szerezhessen közös múltunkról.

A Youtube-on, hála Istennek, már több százezren megnézték ezeket a filmeket, 2023-ban készítettünk az új okostankönyvbe rövidebb animációkat különböző témákban az Oktatási Hivatal megbízásából.

Eleve úgy találtuk ki az egészet, hogy akár az egyszeri fogyasztó számára könnyű legyen egy ilyen filmet megnézni, és egy tanítási órára is könnyű legyen bevinni. A Szent Istvánról vagy Nagy Lajosról szóló film teljes anyaga harminc perc, de kisebb, öt-hat perces epizódokra bontottuk. Nem is vesz el sok időt az órából, de mégis jól alá tudja támasztani az ismeretanyagot.

Szakmai szempontból komoly megerősítés volt számunkra, hogy a 2022. évi Lakiteleki Filmszemlén két különdíjat is kaptunk a Bethlen István életéről szóló filmünkre. Emellett még a történész-történelemtanári szakmától való elismerések is nagyon fontosak nekünk. Büszkék vagyunk rá, hogy a második filmünk után fölvette velünk a kapcsolatot Nánay Mihály, a Történelemoktatók Szakmai Egyesületének vezetője, azóta együtt dolgozunk.

Folyamatosan dolgozunk, például tavaly júniusban jelent meg az az alkotásunk, amelyben Báthory István életét dolgoztuk fel. Báthory Istvánt előbb erdélyi fejedelemnek, majd lengyel királynak is megválasztották. Hunyadi, Wallenstein és Napóleon között emlegetik mint kimagasló hadvezért, de uralkodóink sorában is az elsők között tarthatjuk számon. Háromszor is diadalt aratott az orosz cár felett, Európa bajnokát látták benne Nyugaton, aki leszámolhat a törökkel, egyetemeket alapított mindkét országában, és a korban ritka vallási tolerancia jellemezte. Lengyelország ma is legnagyobbjai között tartja számon, szeretnénk, ha a magyarság körében is nagyobb kultusza lenne.

Készült filmünk például még Szent Lászlóról, Könyves Kálmánról, illetve Hunyadi Jánosról is. Rengeteg további tervünk van, úgy látjuk, hogy van a filmekre igény, azon vagyunk,

hogyan megteremtjük mindehhez a megfelelő háttérrel, hiszen még mindig számtalan feldolgozatlan korszaka van a magyar történelemnek.

Filmjeink és oktatási anyagaink használatához jó munkát kívánunk.

A fotók az Autentika Műhely munkáiból készültek.

Benedek Zsuzsa: Magyar nyelv tanítása argentin környezetben

A cikk szerzője, Benedek Zsuzsanna, az argentinai magyar intézmények szövetségének elnöke Buenos Airesben, Argentínában.

A cikk alapját adó előadás a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karának szervezésében megvalósuló konferencián hangzott el a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében. Az előadás témája: „A nyelvi és kulturális környezet szerepe a kisebbségi nyelv oktatásában.”

A cikkben szereplő fotók a szerző saját fotói.

A távolság és a földrajzi környezet

Az első fontos szempont a magyar nyelv tanításával kapcsolatban az argentin környezetben a távolság felfogása. Térképen nézve Buenos Aires több mint 12.000 kilométerre van Budapesttől, szinte a világ végén. Argentína hatalmas ország: ha Európára helyezjük, lefedi szinte az egész kontinentst, sőt belenyúl Oroszország közepéig.

A magyarok bevándorlása Argentínába

A magyar kivándorlás Argentínába már a 19. század közepén kezdődött az 1800-as években. Az első bevándorlók főleg földműveléssel foglalkoztak. Az első világháború után újabb hullámban érkeztek, majd a második világháború után az értelmiségieket is szívesen fogadták az akkori argentin vezetők. Az 1956-os forradalom után újabb csoportok érkeztek. Ma már kevés új magyar bevándorló jön, így a leszármazottaké a feladat, hogy tovább őrizzék a magyarság lángját. Nincs új utánpótlás. Magunk vagyunk, magunknak kell elérnünk azt, hogy az új nemzedék is harcolni akarjon a magyar gyökerek megtartásáért.

Az argentinai magyar közösségek

Argentínában ma is működnek magyar intézmények, amelyek összefogják a közösségeket. Az AMISZ (Argentínai Magyar Intézmények Szövetsége) hidat képez Magyarország és Argentína között. Célunk, hogy megőrizzük gyökereinket, és erősítsük az identitást. Az AMISZ 15 intézményt fog össze, közülük a Szent István Segélyegylet több mint 100 éves.

A magyar nyelv tanítása Argentínában

Az egyik legfontosabb intézményünk a 72 éve működő Zrínyi Ifjúsági Kör, amely hétvégi magyar iskolaként működik. Ma 50 gyermek tanul itt óvodástól középiskolásig. A nyelvoktatás kihívásai közé tartozik a vegyes nyelvi szint, de a tanáraink rugalmassággal és kreativitással alkalmazkodnak a helyzethez. A cél, hogy megszerettessük a nyelvet és a kultúrát, valamint közösséget építsünk.

A nyelvtanulási lehetőségek azonban nem merülnek ki a Zrínyi Ifjúsági Kör tevékenységében. A magyar nyelvet tanulni vágyók számára elérhetőek online kurzusok is, mint például a Buenos Aires-i Egyetemen (UBA) is elindult már sok éve a magyar nyelv oktatása, a LAMOSZSZ (Latin-Amerikai Magyar Országos Szervezetek Szövetsége) is szervez magyar tanfolyamokat egész Latin-Amerikának. Ezek a kurzusok lehetőséget nyújtanak az egyetemistáknak és más érdeklődőknek, hogy elmélyedjenek a magyar nyelv és kultúra világában. A program célja nemcsak a nyelvoktatás, hanem a magyar kultúra népszerűsítése is.

Fontos annak a hangsúlyozása, hogy Magyarország is sokat nyújt nekünk, hogy a kultúrát megtartsuk, hogy élményekben gazdagítson minket. Magyarország támogatásával részt tudunk venni a Rákóczi Szövetség által szervezett táborokban. Ezek mély nyomot hagynak a gyerekekben, serdülőkben. A budapesti Balassi Intézet szintén kínál képzéseket, és ösztöndíjprogramok segítségével a diaszpórában élők Magyarországon is fejleszthetik nyelvtudásukat. Ezek a lehetőségek számunkra aranyat érnek. Másképp nem tudnánk Magyarországra jutni.

A magyar nyelv tanításában kiemelten fontos a kiejtés fejlesztése, a beszédcentrikus oktatás és a bizalomteljes légkör megteremtése. A technológia nagy segítség, de a személyes kapcsolatok, az élmények és az interakciók elengedhetetlenek a hatékony tanuláshoz. Hagyományos rendezvényeink, például a cserkészprogramok és a magyar nemzeti ünnepek megemlékezései, szintén kiváló alkalmat biztosítanak a nyelv és kultúra gyakorlására.

Nyelvtanulás a Zrínyi Ifjúsági Körben

A tanári gárda összes tagja valaha diákja volt a Zrínyi Körnek. Ma tanítanak.
Kötelességüknek érzik, hogy továbbadják azt, amit kaptak.

Záró gondolat

Argentína hatalmas területe és a nagy távolság ellenére is sikerült megőrizni a magyar kultúrát és nyelvet. Ez az elődeink kitartó munkájának köszönhető, és most rajtunk a sor, hogy továbbvigyük a fáklyát. Ahogy Váci Mihály mondta: „*Nem elég a jóra vágyani, a jót akarni kell, és nem elég akarni, de tenni, tenni kell.*”

Tartsuk meg gyökereinket, őrizzük meg identitásunkat, és építsük tovább a magyar kultúra hídját a világ másik oldalán is, akkor is, ha nem könnyű, akkor is, ha néha csüggedünk, akkor is, ha esetleg túl nagynak tűnik a munka, akkor is, bárhogyan is, mindig érdemes!

„*Bennünket ideállítottak, állunk!*” (Idézet Sík Sándor: *Az acélember* című verséből.)

AMISZ weboldala: <https://www.argentinamagyar.com/>

Parti Margit: A KMKT Online Magyar Iskola

„Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul beszélünk, magyarul gondolkodunk, magyarul tanulunk.” (Kányádi Sándor)

A KMKT Hétvégi Online Magyar Iskola – Szenthe Annának, a kanadai diaszpóra tanács elnökének ötletére – 2021-ben, a „Magyar vagyok Kanadában” című verseny online felkészítőjének folytatásaként született.

Iskolánk küldetése magyar identitásunk, anyanyelvünk és kultúránk csodálatos kincsestárának továbbadása olyan Kanadában, az Egyesült Államokban, valamint az amerikai kontinens más részein élő magyar gyerekek számára, akiknek nincs a közelében helyi hétvégi magyar iskola, vagy akiknek ez a megoldás kézenfekvőbb. Az iskolába minden diaszpórában élő, magyarul tanulni vágyó vagy magyar kultúránk iránt érdeklődő gyerek jelentkezhet.

Az iskola 2021-ben egy kezdő és egy haladó csoporttal indult. A kezdő csoportban a gyerekek a magyar ABC-t és a magyar olvasás-írást tanulták, míg a haladó csoportban magyar irodalmat, nyelvtant, történelmet, földrajzot, vallást tanultak ciklikus váltakozásban.

2024-ben már három csoporttal indult az iskola. Van egy haladó csoportunk, egy magyar mint idegen nyelv csoportunk, illetve egy énekes-mondókás csoportunk.

Csoportjaink létszáma általában 4-10 gyerek. A mondókás-énekes csoportba való jelentkezéshez alapszintű, a kezdő és haladó csoportba való jelentkezéshez közép- vagy anyanyelvi szintű magyar nyelvtudás szükséges. A magyar mint idegen nyelv csoportnál a magyar nyelv tanulását teljesen az alapokról kezdtük, így oda előzetes magyar nyelvtudás egyáltalán nem szükséges.

A csoportok létrehozásánál nagyon fontos szempont a sikeres időzóna-áthidalás.

Az iskolánk egy helyi, sajátos tantervet használ, amely figyelembe veszi a gyerekek magyar nyelvtudásának szintjét, érdeklődési körét, képességeit, adottságait, de ugyanúgy számon tartja a szülők igényeit is, és ehhez mérten egy értékgazdag, minőségi tananyagot tartalmaz.

A gondosan összeállított tananyag a Google alkalmazáscsomag segítségével kerül bemutatásra, elsősorban a Google Meeten a Google Diákkal. Az órák hatvan percesek.

A magyar mint idegen nyelv óra tananyagának összeállításában nagy segítséget nyújt Benedek Zsuzsanna *Beszéljünk magyarul* című nyelvkönyve, Pathy Livia és Seper Judith *Az én világom* című nyelvkönyve, a Magyar Jezsuiták által kiadott *Zahra és Zia az Eperfa iskolában*

magyartanulást segítő tananyagcsomag, illetve Gyöngyösi Livia és Hetesy Bálint *Jó reggelt!* című nyelvkönyve.

Nagyon hasznosnak bizonyulnak még a rövid versikék, mondókák, gyermek- vagy népdalok, de nagy segítséget nyújt az éneklés, a mozgás, a már megtanított és átvett anyagok folyamatos ismételése (váltakozó hangerősséggel, gyorsasággal, szótagolással, tapssal), illetve a párbeszéd, a kötött szövegek megtanulása. Kihagyhatatlanul fontos a meghitt, családi légkör megteremtése, amiben a gyerekek érezhetik, hogy bátran megszólalhatnak magyarul.

A kezdő csoport órai anyagának összeállításában nagyon hasznosak az nkp.hu oldalán található digitális ABC-s könyvek és munkafüzetek anyagai, az újjbemelegítők, mondókák, a rövid kis történetek, melyek magyar népmesékkal és dalocskákkal egészülnek ki.

Kiegészítésképpen a FejlesztElek.hu oldalon található, az olvasás-írás begyakorlását célzó online játékos feladatok is segítik az újonnan megtanult anyag rögzítését.

A haladó csoport órai anyagának összeállításában hasonlóképpen nagy szerepet játszanak az nkp.hu oldalról letöltött digitális tankönyvek, különböző YouTube-videók történelmi eseményekről, magyar jelképekről, népszokásokról, magyar városokról, tájakról, emberekről, népi hangszerekről, valamint a népmesék, vallásos történetek és kórusművek.

Digitális feladatok is színesítik az órákat, melyek a wordwall.hu, okosdoboz.hu, FejlesztElek.hu oldalakról származnak. Más hasonlóan értékes internetes felületek a Sutori, az AMIT Padlet és a Csodaklikk.hu.

A haladó csoport óráinak tematikái leggyakrabban az adott hónap népszokásai, jeles napjai, magyar ünnepei és vallási eseményei köré fonódnak. Kiemelt szerepet kapnak még a népmeséink, történelmi mondáink (idővonalra felfűzve), Magyarország földrajza (személyes, otthoni élményekkel színesítve), népdalaink, híres magyarjaink és feltalálói. Közös filmnézésekre is sor kerül, mint például a *Lúdas Matyi*, *János vitéz* vagy a *Méző család* sorozat, vagy a Székelyföldi Legendárium meséi. Nagyon fontos és közösségépítő jelentőséggel bírnak kézműves foglalkozásaink is, melyeket anyák napja előtt, húsvét és karácsony táján szoktunk megrendezni.

Az énekes-mondókás foglalkozásokhoz Forrai Katalin könyvei, Gróh Ilona *Ringató* könyvei és *Ringató* lapozói, óvodásoknak szóló YouTube-tartalmak, mint például az Ovi Tévé és az nkp.hu oldala szolgálnak alapul. Az énekes-mondókás foglalkozások első 30 perce énekléssel, mondókákkal, ölbéli játékokkal, körjátékokkal telik, míg az óra második fele a magyar nyelvtanulást célozza meg.

Online óráink szerkezeti felépítése nagymértékben hasonló egy tantermi órához, amely tartalmazza a bejelentkezést, ráhangolódást, amit az ismételés és a házi feladat ellenőrzése követ.

Ezután a motiváció sokféleképpen történő felkeltése következik, akár tollbamondások, közmondások másoltatásával is. Az új anyag feldolgozása, a megosztott képernyőn bemutatott, gondosan összeválogatott, előkészített anyag segítségével, majd digitális játékok és a feladatok megoldásával történik. A házi feladat kijelölése után a visszacsatolás és az értékelés következik, amit az elköszönés és az óra bezárása követ.

Az órákon leggyakrabban használt módszerek: az előadás, a magyarázat, a megbeszélés, a szemléltetés/digitális szemléltetés, a játék/digitális játék és a projektmódszer (kísérletezési stádiumban).

Gárdonyi Géza szavait idézve: „*Az ember csak neveléssel válik emberré.*”

Iskolánk nevelési céljai a tanórák tartalmain keresztül, illetve a diákok mindennapi életében szerzett tapasztalataira, ismereteikre épülve valósulnak meg.

Legfontosabb nevelési céljaink a szeretetre, becsületességre, igazságosságra, őszinteségre, bizalomra, elfogadásra, önfegyelemre, önismeretre, pontosságra, igényességre, munkában való kitartásra, értékteremtésre, önállóságra, szabadságra, mások szabadságának tiszteletére való nevelés, valamint az egyetemes és magyar nemzeti kultúránk, hazánk tiszteletére és szeretetére való tanítás.

Az óra sikerességét meghatározó tényezők, mint például az oktatási folyamat megtervezése, a megfelelő technikai feltételek (stabil, szélessávú internetkapcsolat, megfelelő digitális eszközök, webkamera, mikrofon), a nyugodt, háttérzajmentes környezet, a gyerekekben kellőképpen felkeltett motiváció, a jelenlévők jó hangulata (nincs kikapcsolt kamera), a tanár személyisége, az óra változatos tartalmi és szerkezeti felépítése (a korosztályhoz, a magyar nyelvtudási szinthez, a gyerekek érdeklődéséhez igazítottan – lehetőleg mindig legyen valami új, hasznos és érdekes) mind-mind fontos szerepet játszik. Hasonlóképpen mérvadó a tanár személyisége és az órák hangulata is.

Don Bosco szerint a nevelői hivatás isteni megbízatás, szent küldetés és a nevelő személyiségéből áradó sugárzó szeretet a nevelés legfontosabb eszköze.

Nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a tanórák kölcsönös szereteten, tiszteleten, bizalmon, megértésen alapuljanak. A gyerekek az együtt töltött idő folyamán megértik egymás segítségének fontosságát, valamint a jó hangulatú, vidám légkör megteremtésének meghatározó szerepét.

A gyerekek magyartanulása több helyszínen zajlik. Elsőként a szűkebb családi körben és az online magyar iskolában, ami esetlegesen, ha van rá lehetőség, egy tágabb környezetté női

ki magát a helyi vagy online magyar közösségek, barátok, az anyaországban élő rokonok, barátok, gyerekeknek szervezett helyi vagy magyarországi táborok, rendezvények segítségével.

Rendkívül fontos a tanár-szülő-diák közötti szoros együttműködés.

Kihívásnak számít az azonos korú gyerekek eltérő magyar nyelvtudása, a gyerekek idegen nyelvi környezete, a magyar nyelv tanulására szánt kevés, néha minimális idő, a belső és külső motiváció hiánya a magyar identitás, nyelv és kultúra irányába, a tágabb magyar környezet hiánya, ugyanis sokszor csak a közvetlen családban hallják és használják a magyar nyelvet. Sajnos egyre kevesebb a magyar gyermek a hétfégi magyar, illetve online magyar iskolában is, mely érdektelenségre utal.

Idézet egy Anyuka leveléből:

„Én volt, hogy álmódttam, hogy beszélgettünk a kisfiammal magyarul, folyamatosan, és olyan boldog voltam.”

Úgy érzem, küldetésünk itt a messzeségben, minden ilyen Anyuka és Apuka álmának megvalósulásában segíteni. Így nemcsak ősünk, de magyar utódaink is büszkék lehetnek ránk.

A *Kacor király* című meséhez készített illusztráció, egy tanuló munkája (a cikkíró fotója)

Nagy Regina: Beszélgetés Kecskés Mártával az „Okoskodó” módszerről

Nagy Regina, a beszélgetés lejegyzője a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa.

A cikkben szereplő fotók saját készítésűek.

Mi folyton csak okoskodunk

Igen, a Birminghami Magyar Tanoda minden tanulója okoskodik. Hogy mi az Okoskodó? Megtudjuk Kecskés Mártától, aki ennek a játékos tanulási módszernek a kitalálója és terjesztője Magyarországon és Angliában egyaránt.

A kezdetek

Az Okoskodó egy társasjátékokon alapuló fejlesztő foglalkozás, ahol a gyerekek különböző, tudatosan összeválogatott társasjátékokon keresztül tanulhatnak, fejlődhetnek. Márta – aki egyébként tanító – a saját gyerekeivel kísérletezte ki a módszert.

„Mikor a saját gyerekeim megszülettek, szerettem volna, ha minél előbb elkezdünk ezekkel a játékokkal játszani, és tulajdonképpen ők voltak az első kísérleti nyulak. Egészen kicsi koruktól elkezdtem bevezetni őket a társasjátékok világába. Ez a gondolkodásukra is hihetetlen hatással volt, és számomra is meglepetés volt, hogy milyen nagy léptékkal tudunk haladni. Például a nagyobbik fiam 2-3 éves korában már a 8 éveseknek való társasjátékokkal is játszott, és megtanult számolni, miközben ezt mi külön nem is tanítottuk neki. A memóriájuk, a rendszerezőkéességük is kiemelkedő lett, ennek később az iskoláikban is nagy hasznát vették. Képesek voltak a hallott információt szinte azonnal rendszerezni és elraktározni. És ez csak egy példa arra, hogy milyen hatással lehet a gyerekek fejlődésére a tudatos játékhasználat.”

Mint pedagógust, Mártát egyre inkább foglalkoztatta az, hogy ha az ő gyerekeire ilyen hatással volt ez a módszer, akkor hátha másoknak is tudna vele segíteni. Ezért létrehozott egy játszóházat, ahová a gyerekek a szülőkkel mehettek, és közösen találták ki, hogy a gyereknek mire volna szüksége a saját fejlődési szintjének megfelelően. A módszer remekül működött. Ahogy nőttek Márta gyerekei, a módszer is úgy tökéletesedett, és jöttek újabb és újabb ötletek.

Még játékboltot is nyitott, ahol a speciálisan összeválogatott társasjátékokat árulták, és támogatták is a szülőket. Ez is népszerű volt, de egyre több olyan visszajelzés érkezett, hogy otthon nem tudják úgy leültetni a gyerekeket a társasjátékokkal, mint közösségben. Emellett pedig nem is mindig könnyű megtanítani egy-egy játékot a gyerekeknek, és a szabályok sem feltétlenül egyszerűek.

Társasjátéklubok

Ezért alakultak ki a társasjátéklubok, és később aztán ebből az Okoskodó, hogy akkor ott együtt tudjanak a gyerekek leülni játszani, illetve a játékok válogatásának, megtanításának gondja is lekerült a szülők válláról. Ezeket a feladatokat az erre felkészített játékmesterek vették át. A gyerekek megtanulták és megszerették a játékokat, és haza is vihették őket. Így gyakorlatilag megfordult a folyamat, a gyerek vitte be a családba az új játékokat, amelyekkel már szeretett játszani. A gyerekek lelkesedése a szülőket is magával ragadta, és ők is egyre inkább elkezdtek érdeklődni a játékok iránt. Magyarországon az Okoskodók jól működnek, Márta folyamatosan tartja velük a kapcsolatot.

Az Egyesült Királyságban

„Itt is magyarokkal kezdtem el dolgozni, több tanodában, köztük Birminghamben is működik már Okoskodó” – mondja Márta. Az angol közösségekbe az iskolákon keresztül próbálják bevezetni a módszert, úgynevezett after school clubként, azaz tanítás utáni elfoglaltságként.

„Itt a gyerekek korábban kerülnek be az iskolarendszerbe, mint Magyarországon, ezért volt érdemes ezeket az intézményeket megcélozni. Most már működik Okoskodó, azaz Smarti's club Penaltban, Newportban és Cardiffban. Nem könnyű ezekbe az intézményekbe bekerülni, mert általában már kialakult klubjaik vannak, de ahová bekerülünk, ott garantált a siker. Ha elindulunk egy csoporttal, annak híre megy, és most már mindegyik iskolában legalább tíz csoportunk van. Emellett most indul a társasjáték-kölcsönzőnk, és hamarosan webshopunk is lesz.”

Okoskodó Birminghamben

A 2022-23-as tanévben indult el a Birminghami Magyar Tanodában az Okoskodó. Márta több önkéntesnek is tartott továbbképzést, és felkészítette őket a játékmesteri feladatokra. Minden tanoda után lehetősége volt a gyerekeknek az Okoskodón is részt venni, ahová előzetesen kellett regisztrálni, mert egyszerre kb. 25 főt tudtak fogadni korcsoportok szerinti bontásban. A gyerekek nagyon jól érezték magukat, és szerették a játékokat, ezért a vezetők úgy határoztak, hogy a 2023-24-es tanévtől a tanodai foglalkozások közé építik be az Okoskodót. Mivel a gyerekek angol környezetben nőnek fel, angolul beszélő gyerekek társaságában, ezért jellemzően, ha játszanak egymással, akkor az angol nyelvet használják. Arra is nagyon jók ezek a foglalkozások, hogy a játékokhoz kapcsolódó magyar szókincset is elsajátíthatják. A tanodának már több mint 180 társasjátékból álló készlete van – az egyéni fejlesztő játékoktól az egészen komoly, nagyobbaknak szóló fejlesztő társasjátékokig.

Barabás Renáta:

Busójárás a SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolában

A cikk írója a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karának tanára.

A fotókat a cikk szerzője készítette.

A farsang téltemető, tavaszköszöntő népszokás. Vízkeresztől (január 6-tól) hamvazószerdáig tartó időszak. Jellemzői a bőséges evés-ivás, disznótorok, lakodalmak. A farsangi mulatságok farsang utolsó napjaiban, vagyis farsang farkában érték el a tetőfokukat. Legjellemzőbb eseménye, az álarcos, jelmezes alakoskodás szokása volt. Az álarcokat, jelmezeket mindenki saját maga készítette, a felvonulások helyszínei az ivók, fonók voltak.

A legnevezetesebb alakoskodó felvonulás a Mohács környékén élő délszláv sokác emberek maszkos télűző szokása, a busójárás. A busók faálarcos szörnyalakok kifordított bundában, szalmával kitömött gatyában, bütykös harisnyában, bocskorban. A bundát lánc vagy kötél, esetenként öv fogja össze, állandó tartozékuk a kolomp, a kereplő vagy a fabuzogány. Hangoskodva, ricsajozva, csapatokba verődve űzik el a telet. A hagyomány lényege a „poklade”, mely átváltozást, átalakulást jelent. Ezen időszakban sok mindent szabad, amit a hétköznapiak nem engednek meg az embereknek, az igazi busó hagyomány szerint az arcnak, a személyazonosságnak rejtve kell maradnia, így vannak, akik cserélgetik is az álarcaikat ennek érdekében, hogy kilétük titokban maradjon.

A SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola 4. b osztálya is vállalkozott e nevezetes esemény felelevenítésére technika és tárgyaló órában.

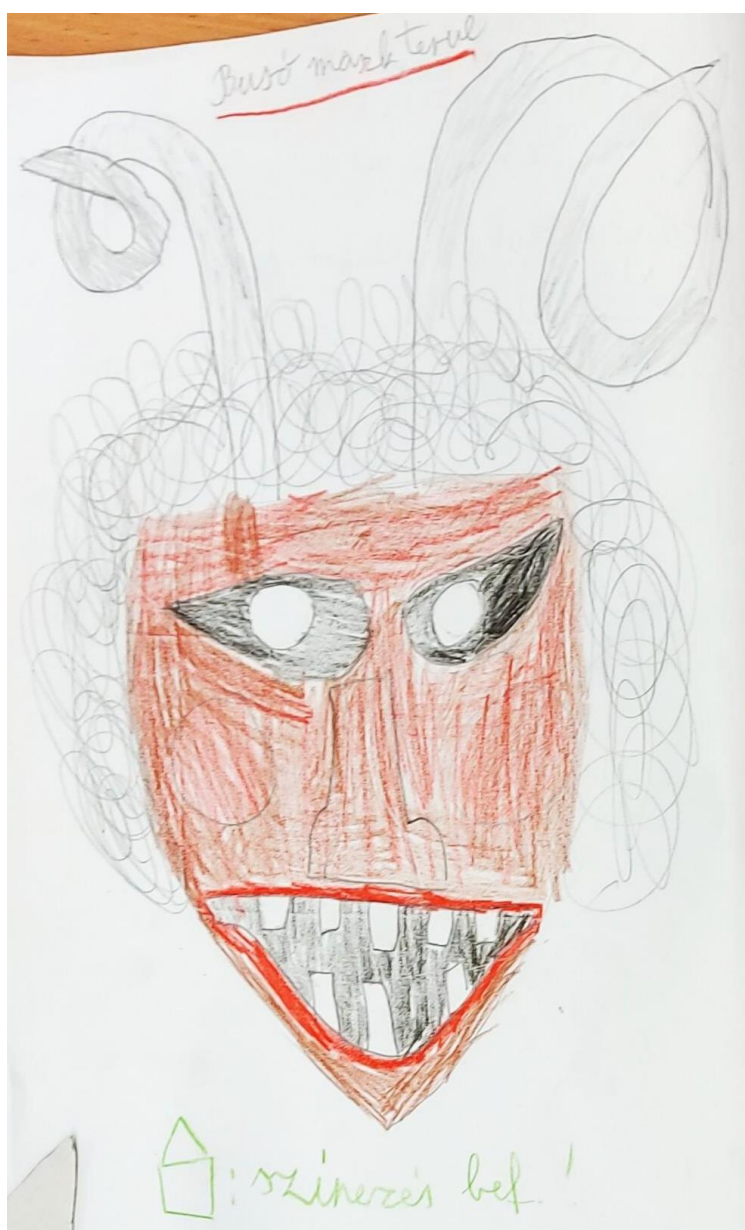

Kész munkák

Hulladék kartonokból busó álarcokat készítve elevenítettük fel a téltemető-tavaszköszöntő szokás hagyományát. Először megnéztük közösen a Néprajzi Múzeum 1955-ben készült archív felvételét a hagyományról, majd megbeszéltük a filmen látott ismereteket. Így megismerkedtek a gyermekek a történeti háttérrel és a szokás kialakulásával, hagyományaival. Alaposan áttanulmányoztuk az álarcok színét, formáját, faragását, megvizsgáltuk a maszk készítési lehetőségeit, az anyagokat és a készítés során használatos eszközöket.

Az összegyűjtött ismeretek segítségével, minden gyermek megtervezte az általa elképzelt egyedi busó maszkot, melyet lerajzoltak és a hagyományoknak megfelelő színekkel színezték ki.

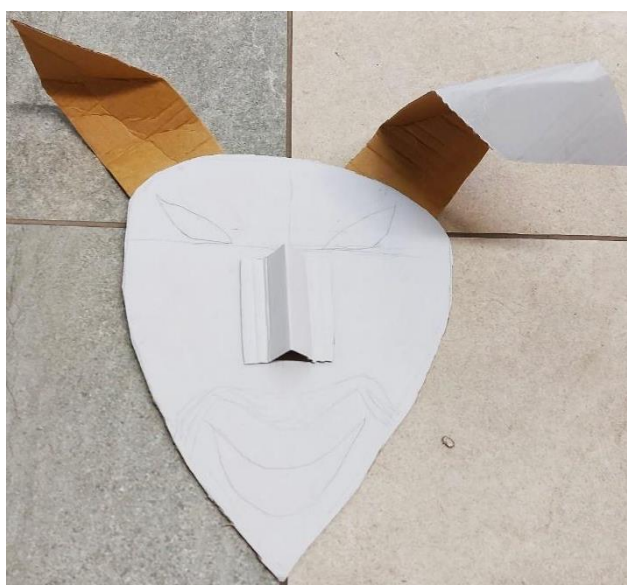

Tervezés

Ezt követte a tárgyalás folyamata, melyhez segítségül hívtuk a Búszkeségeink a hungarikumok sorozat Mohácsi busójárás című epizódját. Ugyanis a filmen bemutatják a fűzfából faragott eredeti busómaszk készítésének menetét, különlegességeit.

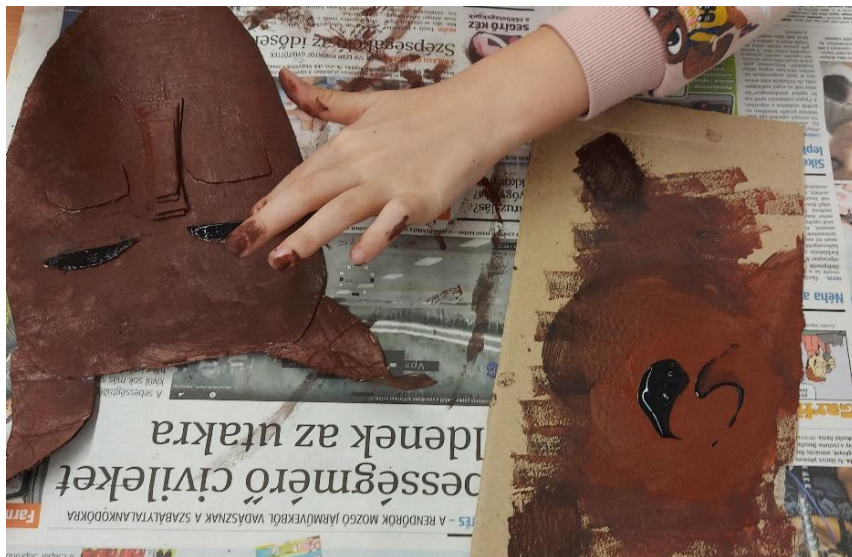
Következett az alkotás folyamata, megrajzoltuk a formákat, igyekeztünk oly nagyra készíteni az álarcokat, hogy a gyermekek fejét teljesen eltakarja, és ezzel elfedje a mögé bújó alak teljes fejét. Az orr és a szemöldök, arcsont kiemeléséhez több réteg karton összeragasztását alkalmaztuk, ezáltal is kiemelve a robosztus, félelmetes formákat. Elkészítettük a szarvak különleges formáit, melyet a fej felső részére ragasztottunk.

Karton alapok

A maszkot hagyományos mód megfestettük, törekedve az eredeti színek betartására, barna, piros és fekete tempera keverékeit használtuk, és ecset helyett szivacsdarabbal vittük fel a karton felületére a festéket, így gyorsabban tudtuk a domború felületet megfesteni, és így olyan hatást értünk el, mintha a fa erezete is visszaköszönne a felületen.

Festés

Száradás után papírragasztó segítségével felragasztottuk a szemeket, a végső feladat a gyapjú rögzítése és a piros és fekete körvonalak elkészítése volt. Ügyeltünk a száj és szem megfelelő elhelyezésére, és a vakító fehér szín eléréséhez fehér papírokat használtunk.

Kontúrozás

Gyapjú ragasztása

A tárgyalás közben a tanulók fejlesztették képzeletüket, felszínre került egyéniségük, egyedi megoldásaik, valamint nagyban fejlődött kreativitásuk és önálló munkavégzésük. A több órán át készült alkotás során tanítványaim segítettek, támogatták egymást, tanulópárokban és csoportmunkában is dolgoztak. Az elkészült alkotásokat közösen és egyénileg is értékeltük, majd hangoskodva, kiabálva, jelképesen elűztük a telet. A jól sikerült álarcokat elhelyeztük az iskolai paravánon, hogy mindenki megcsodálhassa az értékes és fantasztikus munkákat.

Kész álarc

Úgy gondolom, hogy a feladat megoldása során tanítványaim megismerkedtek a hulladék újrahasznosításával, figyelembe vették a természetes anyagok felhasználását, így az általuk készített tárgy is újrahasznosítható. Megismerkedtek a farsangi népszokásokkal, hagyományokkal, bepillantást nyertek a mohácsi busójárás történetébe a ma is elevenen élő busómaszk-faragás technikájába. A manuális foglalkozás során fejlődött kézügyességük, a kreatív munkavégző képességük, ügyeltek a balesetvédelemre és az eszközök helyes használatára.

Ötlet: Amennyiben nem tudjuk beszerezni a kártolt gyapjút, használhatunk vastag fonalakat vagy műszőrme darabokat régi pulcsikról, kabátokról. Ha ezekre az anyagokra sem tudunk szert tenni, akkor a kartonból is tekerhetünk papírcsíkokat.

Tipp gyapjú nélkül

Felhasznált irodalom

A busójárás hagyománya: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/busojaras>

Busójárás Mohácson Néprajzi Múzeum archív felvétele: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=FxuiORBFVPA>

Büszkeségeink a hungarikumok sorozat Mohácsi busójárás epizódja: (12 perc) <https://www.youtube.com/watch?v=Ek9aEHhckRk>

Hungarikumok gyűjteménye-Magyar értéktár: <https://www.hungarikum.hu/>

Ortutay Gyula: Magyar Néprajzi Lexikon: <https://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-108.html>

Technika és tervezés tankönyv 3. osztály 40. oldal 2021. Oktatási Hivatal.

Tóthné Pákozdi Szilvia: Könyvajánló

Kerekes Valéria – Böddi Zsófia – Bavalics Laura: A gyermekek játéka – és ami mögötte van

Móra Könyvkiadó, 2024

A könyv szerzői mindhárman a pedagógia területén dolgoznak. Kerekes Valéria pedagógia szakos egyetemi oktató, drámapedagógus; Dr. Böddi Zsófia pedagógiai szakpszichológus, egyetemi oktató; és Bavalics Laura óvodapedagógus, drámapedagógus, játékmester. Mindegyikük olyan szakember, aki az elméleti háttérén túl gyakorlati tapasztalatokkal is bőségesen rendelkezik. Ez tükröződik a könyvön is.

A játék az óvodáskorú gyermekek természetes közege, tanulási módja és az érzelmi feldolgozási eszköze. De mit üzen nekünk a gyermeki játék? Hogyan érthetjük meg jobban a mögöttes tartalmakat? Ez a gyakorlati útmutató segít a szülőknek, pedagógusoknak és fejlesztő szakembereknek abban, hogy felismerjék és értelmezzék az óvodások játékát. A szerző részletesen bemutatja a különböző játékfajtákat, azok fejlődési szerepét és a mögöttes pszichológiai jelentést.

Miért érdemes elolvasni? Gyakorlati megközelítésű: konkrét példákon keresztül mutatja be, hogyan figyelhetjük meg és érthetjük meg a gyermekek játékát. Szakmai alapokon nyugszik: a legújabb pedagógiai és pszichológiai kutatásokra támaszkodva ad támpontokat. Segít a mindennapi nevelésben: nemcsak elméleti tudást ad, hanem mellette gyakorlati tanácsokat is a szülőknek és pedagógusoknak.

Ha szeretnéd jobban megérteni, mit üzen a gyermeked vagy óvodás csoportod játéka, és hogyan támogathatod a fejlődésüket tudatosan, ez a könyv neked szól!

A kulturálisan sokszínű közegben dolgozó pedagógusok számára különösen fontos, hogy felismerjék a játék mögöttes jelentését, és tudatosan támogassák a magyar nyelv és kultúra megőrzését a gyermekek mindennapi tevékenységein keresztül. Aki diaszpórában dolgozó óvónőként vagy pedagógusként szeretné még mélyebben megérteni a rá bízott gyermekek játékát, és hatékonyabban segítené őket a fejlődésükben, annak szól ez a könyv!

Nagy Regina:

Bemutakozik a Coventry Magyar Tanoda és Családi Közösség

A cikk szerzője, Nagy Regina a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa.

A fotókat a cikk írója készítette.

A West Midlands-i Magyar Családi Közösség 10 éve alakult néhány magyar szórvány anyuka kezdeményezéseként. Mára azonban összetartó közösséggé nőtt ki magát, ahol elsődleges célunk a Közép-Angliában élő magyar családok összefogása és támogatása. Ezt a célunkat igényes és szórakoztató rendezvényeinkkel és a magyar szokások, hagyományok ápolásával valósítjuk meg. Online közösségünk több mint 100 családot ölel fel, családi programjainkra közel 40 család látogat el a régióból rendszeresen.

2015 szeptemberében indítottuk el a hétvégi Magyar Tanodát Coventry belvárosában. Célunk a magyar nyelv és kultúra megőrzése és terjesztése, melyet a nyelv, zene, tánc, színjáték, éneklés és más kreatív foglalkozások szervezésével szeretnénk megvalósítani. Foglalkozásaink korcsoportokra való felosztásával biztosítjuk a gyerekek élvezetes és élménygazdag játékos tanulását. Foglalkozásaink minden második szombaton 10-13 óra között zajlanak 4 csoportban. Célunk, hogy a gyerekek örömmel és lelkesen érkezzenek a Tanodánkba, ahol életre szóló barátságokat köthetnek és fejleszthetik képességeiket. Foglalkozásainkra egészen kisbabakortól várjuk a gyerekeket, óvodán át az iskoláig.

Hagyományörző rendezvényeinken kívül családi programokat és kulturális eseményeket is szervezünk az itt élő családoknak, hogy a magyar háttérrel vagy érdeklődéssel rendelkezők számára olyan közösséget tudjunk biztosítani, ahol minden korosztály talál magának megfelelő elfoglaltságot és szórakozást.

Elérhetőségeink: <https://www.comat.org.uk/>
<https://www.facebook.com/comatcoventry>
coventrymagyartanoda@gmail.com

Nagy Regina: Birminghami Magyar Tanoda és Kulturális Központ

A cikk szerzője, Nagy Regina a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa.

A fotókat a cikk írója készítette.

A Birminghami Magyar Tanoda 2016 márciusában alakult családi klubként, majd 2017 áprilisában megalapítottuk a Hungarian Community Group West Midlands CIC-t. A HCG az egyetlen helyi non-profit szervezet, amelynek fő célja, hogy kulturális és szórakoztató programok keretén belül összefogja a helyi magyar közösséget. Az oktatási célú Tanoda a HCG keretein belül működik. A HCG-t teljes mértékben önkéntesek irányítják és működtetik munkájuk és családjuk mellett szabadidejükben.

Tanodánk fő célja, hogy a két- vagy többnyelvű gyermekeinket megerősítsük és magabiztosabbá tegyük a magyar nyelv aktív használatában és folyamatosan bővítsük szókincsüket. Kiemelt céljaink között szerepel a magyar hagyományok megőrzése, amit például népmesék, népdalok, népzene és néptánc formájában játékosan adunk tovább a gyerekeknek. A tanítási napok keretein belül megtartjuk a magyar ünnepeket. Foglalkozásaink minden második szombaton zajlanak 10-13 óra között immár 6-7 csoportban.

2022-ben Tanodán kívüli tevékenységként elkezdtük működtetni az Okoskodót, 2023 szeptemberétől pedig már a tantervbe beépítve alkalmazzuk a játékos tanuláshoz és fejlesztéshez ezt a formáját. A játékmesterek folyamatosan fejlesztik tudásukat, hamarosan újabb továbbképzésen vesznek részt Kecskés Mártának – az Okoskodó megalkotójának – vezetésével.

A nyelvtudás fejlesztése és a magyar kultúra ápolása mellett nagyon fontosnak tartjuk a közösségformálást is, amelyre a helyi közös programok teremtenek lehetőséget. Ilyenek például a karácsonyi, farsangi és húsvéti családi napok és kézműves foglalkozások, valamint a kifejezetten felnőtteknek szánt programjaink (vásár, színházi előadások). Fontosnak tartjuk, hogy az itt élő magyaroknak legyen lehetőségük arra, hogy anyanyelvükön szórakozhassanak, ismerkedhessenek és részt vehessenek igényes, szórakoztató és kulturális programokon. Szervezetünk különböző tevékenységeivel ennek a mozgatórugója és egyben megvalósítója is szeretne lenni itt, Közép-Angliában.

Elérhetőségeink:

<https://birminghamimagyarok.org/tanoda/>

<https://www.facebook.com/birminghamiskola>

birminghamiskola@gmail.com

Gonda Hédi: Bemutatkozik a Southamptoni Magyar Iskola

A cikk szerzője, Gonda Hédi a Southamptoni Magyar Iskola alapítója, vezetője.

A cikkben szereplő fotókat a cikk írója készítette.

*„A Föld bármely pontján,
hol a nap rám ragyog,
szívemben őrzöm én
azt, hogy magyar vagyok.”*

Hétfári Andrea: Anyanyelvemhez (részlet)

Nagy örömmel és büszkeséggel szeretném megosztani, hogy az Egyesült Királyságban működő Southamptoni Magyar Iskola alapításának 15. évfordulóját ünnepelte az elmúlt hétfén. A farsanggal egybekötött születésnap mulatságon 136 fővel vettünk részt.

A Southamptoni Magyar Iskola 2009. október 3-án nyitotta meg kapuit, akkor alig tíz négy-hat éves gyermekünk volt, közülük kettő az én két kislányom, most – tizenöt évvel később – közel 50 beiratkozott gyerekkel büszkélkedhetünk. Négy évestől tizennyolc éves korig fogadjuk a gyerekeket, jelenleg három csoportban dolgozunk.

Ezek a számok önmagukban is gyönyörűek, de ennél nagyobb öröm, hogy az itt szövődött barátságok tartósak bizonyultak és kiállták az idő próbáját. Kezdetől fogva ez volt a cél, elsősorban nem hagyományos értelemben vett iskola vagyunk, első pillanattól kezdve közösséget szerettünk volna építeni, amiben jó lenni, és amire lehet számítani.

Nagyon sok embernek tartozunk hálával ezen az úton, hosszú lenne itt felsorolni. A 2024/25-ös tanévben tizenkét önkéntesből álló csapat gondoskodik a színes és változatos programokról, közülük jó néhányan több mint tíz éve szolgálják a közösséget. Az idén 10 éves Csillagszeműek Anglia Néptáncműhely is indulása óta táncoltatja a gyerekeinket, alkalmanként 100 mérföldet megtéve a lakhelyük és Southampton között. Az egész közösség nevében mondhatom, hogy végtelenül hálásak vagyunk önkénteseink elkötelezett és áldozatos munkájáért!

De ugyanígy köszönettel tartozunk az egész közösségnek, hiszen nélkülük, az ő kitartásuk nélkül sem működne az iskola. Nem mindig könnyű felkelni vasárnap, és természetesen lenne más programja is a diákjainknak, sokan jönnek kifejezetten messziről (több mint 50 km). Nem jár jutalom a diákoknak a magyar iskolában végzett munkáért, egyelőre országos összefogással sem tudtuk elérni, hogy a magyar mint idegen nyelv érettségi tárgy lehessen az Egyesült Királyságban (holott sok más nyelvből lehet érettségi vizsgát tenni). Az egyetemi felvételinél sem jelent előnyt a nyelvtudás, mégis vannak tinédzsereink is, akik szívesen áldoznak a szabadidejükből a közösségre. Több olyan – már az iskola kötelékéből kirepült – egyetemistánk is van, aki visszajár hozzánk önkénteskedni, alkalmanként tanítani. Januárban a nagyobbik lányom járt nálunk, ő jelenleg harmadéves orvostanhallgató, diaszpóra ösztöndíjas Budapesten, a Semmelweis Egyetemen. Zita „Teddy doktornőként”, vagy ahogy mi hívtuk itt: „Boribon doktor néniként” látogatta meg a legkisebbeket, illetve tartott egészségmegőrzés témakörben foglalkozást a legnagyobbaknál.

A foglalkozásaink oldott légkörben, játékosan zajlanak, próbálunk arra törekedni, hogy a magyar nyelvet a gyerekek minél több kellemes élménnyel kössék össze, és ezáltal pozitívan viszonyuljanak a nyelvhez, szívesen tanulják azt, illetve erősödjön a magyar identitástudatuk is. Célunk, hogy gyermekeink megismerjék nyelvi, történelmi, kulturális örökségünket, ismerjék nemzeti ünnepeinket, tiszteljék hagyományainkat. Hiszem, hogy számos előnye van a két- vagy többnyelvűségnek, és az egynél több kultúra beható ismerete nagyban segít a világot több oldalról, árnyaltabban látni.

Közel húsz éve kisgyermekes anyaként kerestem a lehetőségét annak, hogy gyermekeim magyar közösségbe járhasanak. Mivel a környéken sehol nem működött magyar iskola – egykori gyakorló és elkötelezett középiskolai nyelvtanárként –, képesnek éreztem magam arra, hogy életre hívjak egy ilyen közösséget. Munkámat azóta is önkéntesként végzem. Hétköznapi pedig egy helyi általános iskolában dolgozom pedagógus asszisztensként, közelről látom, hogyan zajlik a tanítás a brit iskolákban. A továbbképzésre is nagy hangsúlyt fektetünk, két éve végeztem a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi

Karán, a diaszpórában magyar nyelvet és kultúrát tanító pedagógus oklevelet kaptam, és azóta elvégeztem az erre épülő mini mesterképzést is.

A képzés nagyon sokat segített abban, hogy élményközpontú, kooperatív csoportmunkán alapuló, digitális generáció sajátosságait figyelembe vevő foglalkozásokat tudjunk tartani, tudatosan figyelünk arra, hogy a kreativitás, a zene és a mozgás is megfelelő szerepet kapjon.

Minden alkalommal minden csoportban van néptánc, ének és kézműves foglalkozás is. Az éneket a három lelkes szülőből álló Azta Zenekar, a néptáncot pedig Paládi-Kovács Krisztina, a Csillagszeműek Anglia Néptáncműhely alapítója tartja. Nagy sikert aratott a BalDor Bábműhely látogatása nemrégiben, amikor is a kicsikkel árnyszínházat, a nagyobbakkal linómetszetet készítettünk.

De térjünk vissza a farsanghoz! A csapatjátékokból a legsikeresebb a házaspárbaj mintájára készült „gyerek-szülő” párbaj volt, visszatapsolták, egy második, majd harmadik körre is sort kellett kerítenünk.

Nálunk az a szokás, hogy a jelmezét néhány szóban mindenki bemutatja, a bátrabbak – akár szülőkkel együtt – pedig produkcióval is készülnek. A teljesség igénye nélkül: Fehérlófia, Boribon, Süsü, a tündérré vált „csúnya kislány” mellett ott lépdelt Mátyás király és Aragóniai Beatrix is. Bogyó és Babóca helyett idén Pille és Döme látogatott meg bennünket. A labdát „Szobozslai Dominik” rúgta, „Pancsoló kislányból” és bátor, „strandoló” anyukából kettő is akadt. Felcsendült az „Ugye, mi jó barátok vagyunk?” négy tinilány előadásában, és a válasz egyértelműen igen! Tolvajok is jártak nálunk, és ellopták a biciklit, a piros-fehér biciklit, csak a kereke maradt ott a „Deák téri” pad alatt. De nem volt idő szomorkodni sokáig, mert máris megszólaltak a skót dudák. A dudát nem lehet csendesen fújni, ha ezzel nem üztük el a telet, akkor semmivel! A születésnap torta felvágását követően a Csillagszeműek Anglia Néptáncműhely fergeteges táncjáték varázsolt nekünk, együtt forogtak-pörögtek kicsik és nagyok. A „Pilvax kávéházban”, ahol Bambi is kapható volt, megpihentünk kicsit, majd a diszkóban a mexikói apuka keverte a talpalávalót. A mulatságot egy nagy limbózással zártuk, enélkül nincs is farsang a Southamptoni Magyar Iskolában!

Hihetetlen élmény volt ebben a színes kavalkádban gyönyörködni! A sok kis pici mellett itt vannak a nagyok, akik közül sokan több mint 10 éve a közösségünk tagjai. Örömmel fogadtuk a visszalátogató felnőtt gyerekeket és a „rég” szülőket is. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a sokféle különbözőségünk ellenére egy szép, nagy, összefogásra képes, egymást segítő közösséggé váltunk.

„Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben, Ember lenni mindig, minden körülményben.”
– írta Arany János. Kívánom mindannyiunknak, hogy tudjuk az emberséget mindig, minden körülmények közt megőrizni! Éljen sokáig ez a 15 éve létrejött közösség, őrödjének meg az itt kötött barátságok, boldog születésnapot, Southamptoni Magyar Iskola!

Körmendi Mária:

A Baden-Württembergi Konzuli Magyar Iskola és Óvoda jubileumi éve

A tíz éves évfordulót 2025. február 15-én a Baden-Württembergi Konzuli Magyar Iskola és Óvoda mind a tíz helyszínen megünnepelte. Két nagy témakör köré épült az ünnepi műsor: a Ki mit tud? tehetségkutató program és a farsangi jelmezes bemutatkozás, vigasság köré. Iskolánk honlapján folyamatosan jelennek meg a cikkek a helyszíni eseményekről.

A 2015-ös alapítás idején még csak két tagiskola működött: a ludwigsburgi és a stuttgarti. A ludwigsburgi tagiskolában Reichle Viktória vezetőhelyettes köszöntötte a vendégeket, majd Éberling Timea iskolavezető és Dr. Berényi János iskolaalapító főkonzul díszoklevelet osztott ki az alapító tanároknak és azoknak a diákoknak, akik a kezdetektől járnak az iskolába. A vendégek: Altbäcker Edit, a Liszt Intézet Magyar szervezetekkel és iskolákkal való kapcsolattartásért felelős munkatársa, Benda Luca, a RaabeKlett Kiadónál a magyar nyelv és irodalom tananyagok és tankönyvek szerkesztője és Szegi Oszkár, a Szent Gellért Katolikus Egyházközség és a Történelmi Vitézi Rend Németországi Önálló Csoportjának képviselőjében tisztelték meg jelenlétükkel az eseményt.

A fotókat a cikk írója készítette.

Bandean Andrea: Tiéd a színpad! –

Jubileumi 10. év, Ki mit tud? és farsang a stuttgarti iskolában

Fantasztikus hangulat, lenyűgöző produkciók és egy jubileumi ünnepség, amelyre mindenki emlékezni fog!

2025. február 15-én a Stuttgarti Magyar Konzuli Iskola és Óvoda egy felejthetetlen napot tartott: az idei "Tiéd a színpad!" rendezvény egyszerre volt a jubileumi 10. év, a Ki mit tud? és a farsangi mulatság csúcspontja. A helyszín a megszokott, ám most még ünnepibb díszbe öltözött épület volt, ahol mindenki a tehetségét és kreativitását ünnepelhette.

Ünnepélyes kezdés – különleges jubileumi 10 év

A megnyitón Stegmaier Kateryna köszöntötte a vendégeket, majd Magyarország Stuttgarti Főkonzulátusa nevében Tőreki Valentina konzul asszony mondott beszédet. Az esemény kiemelt jelentőségét Körmendi Mária „jubileumi 10 év” köszöntője emelte, aki visszatekintett az iskola elmúlt éveire, sikereire és közösségformáló szerepére. Az aulában és a termekben a gyerekek fotói voltak kiállítva, ahol megcsodálhatták a tevékenységükről készült pillanatképeket.

A rangos eseményen zsűritagként is részt vett Mérász Tibor atya, a Stuttgarti Magyar Katolikus Egyházközség papja, valamint Tőreki Valentina konzul asszony és Meckelholt Orsolya, az iskola volt tanára, akik nemcsak a verseny értékelésében vállaltak szerepet, hanem személyesen adták át az okleveleket és emléklapokat a résztvevőknek.

A tehetségek színpadra léptek!

A Ki mit tud? programban a diákok kimagasló tehetségüket csillogtatták meg. A színpadon versmondás, ének, zene, tánc, bűvészkedés és még sok más különleges előadás kápráztatta el a közönséget.

A műsort Arany János klasszikus költeménye, A walesi bárdok nyitotta meg, majd a legkisebbek egy vidám jelmezes felvonulással lepték meg a közönséget, melyet az óvó néni vezetett Gryllus Vilmos Bál, bál, maszkabál című dalával.

A produkciók között helyet kaptak:

- hegedű-zongora játék, amely klasszikus mesterműveket idézett meg,
- cselló gyönyörű megszólaltatása,
- bűvésztrükkök, amelyek elkápráztatták a közönséget,
- izgalmas szavaltatok és humoros versek,
- lenyűgöző táncprodukciók, bohóctánc,
- valamint a nap egyik különleges pillanata: Bandean Andrea előadása, aki Frédéric Chopin Nocturne No.1-ével varázsolta el a hallgatóságot.

A produkciók változatossága, a résztvevők lelkesedése és tehetsége mindenkit lenyűgözött – a zsűrinek nem volt könnyű dolga!

Farsangi mulatság és közös ünneplés

Miközben a zsűri visszavonult az értékelésre, a farsangi programok vették át a főszerepet. Horváth Boglárka Orsolya vezetésével néptáncpercek következtek, a kvízkedvelők egy izgalmas tudáspróbán mérhették össze ismereteiket Körmendi Mária vezetésével, a kreatív kezek pedig Bandean Andrea kézműves foglalkozásán festhettek gipszből készült farsangi díszeket.

Díjeső és megérdemelt elismerések

Végül elérkezett a várva várt pillanat: a zsűri kihirdette az eredményeket! A legkiemelkedőbb produkciók résztvevői díjat kaptak, míg minden fellépő oklevelet és emléklapot vehetett át. A díjakat Tőreki Valentina konzul asszony adta át, elismerve a diákok és a felkészítő tanárok munkáját.

A nap közös eszem-iszommal és kötetlen beszélgetéssel zárult, ahol mindenki megosztotta élményeit és büszkén ünnepelhette meg ezt az emlékezetes jubileumi eseményt.

Egy felejthetetlen nap!

A Stuttgarti Magyar Konzuli Iskola ismét bebizonyította, hogy a magyar közösségben hatalmas erő rejlik. A jubileumi évi Ki mit tud? nemcsak a tehetségekről, hanem a közösség összetartásáról, a hagyományok ápolásáról és az együtt megélt élményekről is szólt. Már most mindenki izgatottan várja, mit tartogat a következő évtized!

A fotókat a cikk írója készítette.

Sebők Mónika, Schwerák Ágnes, Herendi Erik:

Az Adelaide-i Magyar Közösségi Iskola története

(Hungarian Community School Adelaide Inc.)

Szerkesztette: Szabó Ágnes

Az Adelaide-i Magyar Közösségi Iskola története több évtizedes múltat tekint vissza. Az Iskola kezdetének pontos dátuma az idők során elveszett, de feltehetőleg valamikor 1957-ben történt, és Nagy Magda néni alapította meg. A jelenleg még rendelkezésünkre álló legrégebbi hivatalos dokumentum az iskola alapító okirata, valamint az alapítás során benyújtott alapszabály. Így a legkorábbi időpont, amelyet megerősíthetünk, az a hivatalos dél-ausztrál állami előírások szerinti alapítás időpontja – 1983. december 2. – Wetherell Ildikó elnöksége alatt.

Herendi János az 1970-es évek végén, a 1980-as évek elején segítette a magyar nyelv érettségi tárggyá válását Dél-Ausztráliában két másik állammal, Viktóriával és Új-Dél-Walesszel együttesen. Így hivatalosan az érettségi rendszerbe ez a három állam került be, mint érettségizetésre jogosult államok. 1985-ben Herendi János az iskola igazgatója lett. 2000-ben Herendi János és felesége, Márta (aki korábban tanító is volt) sokévi elkötelezett közösségi munka után nyugdíjba ment a nevezett iskolából. Ezután az igazgatói feladatokat Bánházi Annamária vette át, aki magas szintű szakmai hozzáértéssel vezette az iskolát.

A 2001-es év a nyelvi és kulturális örökségre fókuszált. Annamária sikeresen pályázott támogatásra a „Nemzetiségi Iskolák Tanácsának Igényalapú Finanszírozása” program keretében. A megszerzett forrásból CD-lejátszókat vásárolhattak, és népviseletet varrhattak táncelőadásokhoz. A gyerekek nagyon büszkék voltak arra, hogy magyar táncot mutathattak be a hagyományos Nemzetiségi Iskolák Gyermekeparádáján az Elder Parkban.

2002-ben Nagy Mária-Magdolna vette át az igazgatói szerepet, de Annamária továbbra is tanította a magyar, mint idegen nyelvi érettségi vizsgára beíratott diákokat az iskola keretein belül.

A 2002–2006 közötti évek jelentős szerepet játszottak abban, hogy az iskola vezetősége új oktatási és technológiai eszközöket igyekezett biztosítani a 21. század fejlődő oktatásához. Emellett a nyelvtanítás és a nyelvtanulás, az anyák napi rendezvények szervezése került előtérbe. Aktívan részt vettek a március 15-i nemzeti ünnepeken, és minden évben karácsonyi koncerteket adtak az Adelaide-i magyar közösség részére.

Az iskola vezetősége részt vett a XII. Ausztráliai Magyarok Országos Találkozásán

(2002. december 30. – 2003. január 8.), csakúgy, mint a korábbi, szintén Adelaide-ben megrendezett találkozókra is. A találkozó során iskolánkból hét gyermek szavalt szép magyar verseket a szavalóversenyen: Antal Sárka, Bor Stefánia, Pál Tünde, Szabó Petra, Szemeti Martin, Tüske Péter és Varga Benjamin. Ekkor tanáraink: Badics Erika, Bánházi Annamária, Kiss Valéria, Lelkes Ilona, Nagy István, Nagy Mária-Magdolna voltak, akik közreműködtek a Találkozó során megszervezésre került Pedagógus Konferencia lebonyolításában.

2003-ban az iskola vezetősége nyelvtanfolyamot indított felnőtt tanulók számára. 22 felnőtt diákunk tanult rövidebb-hosszabb ideig ebben a rendszerben. Ezúton szeretnénk megköszönni a két tanár, Van Bauren Györgyi és Nagy Mária-Magdolna értékes munkáját.

Nagyon fontos tény, hogy a magyar, mint idegen nyelv a dél-ausztráliai középiskolai oktatási rendszerben (SACEBoard) felső középfokon (B2) tantárgyként tanulható, mivel érettségi tantárgyként országosan értékelt nyelv. A tantárgy vázlatát és a tantervi keretet Garamy József és Herendi János dolgozta ki a dél-ausztráliai rendszer szerint, míg Viktóriában (Melbourne) és Új-Dél-Walesben (Sydney) az ottani és akkori közösségi iskolákban tanító tanárok a saját állami rendszerük szerint ugyanezt tették. Itt kell hangsúlyozni, hogy az érettségi feladatsor mindig pontosan ugyanaz volt mind a három államban a különbözőnek tűnő tanmenetek ellenére is. Dél-Ausztráliában a magyar nyelvet SACE-szinten oktató elkötelezett tanárok között volt Maglai Sebestyén, aki tíz éven keresztül adta tehetségét és tapasztalatát diákjaink sikereiért. A tantárgyat oktatók számtalan diákot segítettek nagyon jó eredmények eléréséhez, miközben kulturális identitásuk is természetesen erősödött. Ezek közé az elkötelezett tanárok közé tartozott a későbbiekben Bánházi Annamária, Nagy Mária-Magdolna és Szabó Ágnes Dél-Ausztráliában.

Lelkes Ilonának is köszönet jár azért, hogy közel két évtizeden át tanította a diákokat, beleértve azt az ötéves időszakot (2007–2011) is, amikor az iskola igazgatója is ő volt.

2011 közepén az iskola vezetősége teljesen átalakult, a vezetőségi tagok új generációja örökölte az iskola vezetését, új életet és új ötleteket hozva magával. Ebben Éva lett az új elnök, Szabó Ágnes pedig (2011–jelenleg) az új igazgató; Sebők Monikát alelnöknek, Schwerák Ágnes pedig titkárnak választotta meg az iskola közössége. A hivatalosan jegyzett Adelaide-i Magyar Községi Iskola modernizálása érdekében az új vezetőség ugyanezen év augusztusában megkezdte Herendi Eriket (az iskola egykori diákját), és kérte, hogy készítsen az iskola számára egy weboldalt, amelyen keresztül új jövőbeni diákok válhatnak elérhetővé. Ez később kibővült az iskola Facebook-oldalával, amely lehetővé teszi, hogy az iskolával kapcsolatos hírek és információk közvetlenül elérjék az a szülőket és a jövőbeni diákokat.

A 2011-es év végéhez közeledve az évtizedekig Norwoodban a Dél-Ausztrál Magyar

Klubban működő iskola értesítést kapott, hogy a hosszú ideig péntek estéken tartott összejöveteleikhez már nem használhatják a klub helyiségeit. Megkezdődtek a tárgyalások a két intézmény vezetősége között. Végül az iskolának nem volt más választása, mint elköltözni a klubból, ha az iskola működtetését továbbra is meg szeretne tartani.

Ekkor az Adelaide-i Magyar Közösségi Iskolát az Adelaide-i Magyar Református Egyház vezetője, Nagytiszteletű Szabó Attila kereste meg, aki javasolta, hogy lehetséges új otthonként vegyük fel a kapcsolatot az Unley Uniting Church-vel (amely a mai napig is az Adelaide-i Magyar Református Egyház otthona). 2012-ben be is költöztünk.

Az iskola norwoodi Dél-Ausztrál Magyar Klubtól való hirtelen elköltözése után a magyar tánccsoport (későbbi nevén „SA Kaláris Magyar Tánccsoport”) követett minket új otthonunkba. Szabó Ágnes kezdeményezésére és Scheer Gyöngyvér cserkészvezető egyetértésével az új tanítási helyszín lehetővé tette a közel egy évtizede szüneteltetés alatt álló 51. Munkácsy Mihály Magyar Cserkészcsapat számára is az újjáalakulást. E három csoport között azonnal megkezdődtek a tárgyalások, és 2012 márciusára elkezdődött a tanév. Az iskola működése teljesen átalakult. Három csoportunk rotációs rendszerben dolgozott, ahol a tanulók (akiket életkor szerinti osztályokba osztottunk) egyik óráról a másikra más terembe vándoroltak, hogy egy olyan egységesített tanulási élményben részesüljenek, amelyben nemcsak a nyelvet, hanem a cserkészetet és a hagyományos magyar néptáncot is megtanulhatják.

Sebők Monika 2012 közepén vette át az iskola elnöki posztját, és tölti be a mai napig is. Az iskola minden korosztályt tanított, a baba osztályunktól kezdve az általános iskolásokon, a SACE tanulókon át a felnőtt diákokig. Államilag megszerzett akkreditációval a SACE 1. és 2. szintű (11. és 12. évfolyamos tantárgyakként Dél-Ausztráliában), a SACE vidéki, illetve akkreditált magyar iskolával nem rendelkező államok vidéki lakóinak internetalapú oktatását is a Szabó Ágnes által kialakított online oktatási rendszerünkkel Ausztrália legtávolabbi zugába is eljutunk.

Iskolánk 2013-ban látta vendégül a KCSS program ösztöndíjasát, Dunai Márk Bencét, aki történelemtanárként és néptáncosként számos rendezvényen közreműködött és tantervünket kiegészítette a dél-ausztráliai magyar közösségeken belül.

2014 közepén Szabó Ágnes igazgatónk megkapta a Dél-Ausztráliai Etnikai Iskolák Szövetsége „Az év középiskolai nyelvtanára 2014” díjat a diákjainkkal végzett odaadó munkájáért, valamint az online nyelvvoktatási rendszer kidolgozásáért. Ági részt vett a magyarországi diaszpóra találkozókön és széles körben képviselte és képviseli a mai napig is iskoláinkat különféle politikai és szakmai fórumokon mind Ausztráliában, mind Magyarországon.

Iskolánk számára a KCSS program 2013-ban folytatódott és lehetővé tette számunkra, hogy két ösztöndíjasunk, Dunai Márk Bence és Hamar György Szabó Ágnes mentorálásával számos programot szervezzen iskolánk számára is a tágabb dél-ausztrál magyar közösség bevonásával, valamint megalapították a KCSS kört, amely iskolánkkal együttműködve szervezte meg a családi estét, vacsorákat a fiatalabb frissen bevándorló családok és gyermekeik részére. Az iskolai külön rendezvényt a KCSS kör Egy este egymásért is szervezte, hogy továbbra is támogassa több magyar egyesület és a tágabb közösség együttműködését.

Iskolánk részt vett közösségi rendezvényeken, amelyek a Magyar Református Egyház, a Magyar Kulturális Népjóléti Klub és a Magyar Idősek és Rokkantak Egyesülete Rt.-ben való fellépésekhez kapcsolódnak, a református egyházzal közösen szervezett adománygyűjtő rendezvényeket, valamint megünnepelte a húsvétot, anyák napját, apák napját, karácsonyt.

2015 júniusában a bérleti díjak emelése miatt el kellett hagynunk az Unley tanítási központunkat, és az iskola a SA Magyar Idős és Rokkant Magyarok Egyesületétől kapott támogatást, ahol folytattuk az órákat. A KCSS program keretében két szervezet, az Adelaide-ben működő KSCS Kulturális Egyesülete és az SA Magyar Idős és Rokkant Magyarok Egyesülete 2015-ben Paprikás Fesztivált szervezett a magyar kultúra bemutatására. Ez a fesztivál nyitott volt az ausztrál nagyközönség előtt, és számos standot működtettek különböző magyar egyesületek, beleértve iskolánkat is. Sajnos a fesztivál egyszeri esemény volt, és azóta nem volt lehetőség újabbat szervezni. Az év végén azonban a tánccsoport és a cserkészek nem tudták a közösen kialakított oktatási programunkat velünk tovább folytatni, hanem visszatértek az Adelaide-i Magyar Reformátusok székhelyére, az Unley Uniting Church épületébe a kisiskolásokkal együtt Nagy Mária-Magdolna, Scheer Gyöngyvér és Hubbard Zsuzsa tánccsoportvezető összefogásával. Ekkor az irányításunk alatt maradt több mint 60 éves örökségünknek számító iskolánk számára új stratégiát, marketinget és teljesen új ötleteket kellett kidolgoznunk az országos lehetőséget biztosító magyar nyelv SACE szintű tanulására, és az akkor a rendszerből addigra teljesen eltűnt középiskolások megkeresésére, a magyar nyelv tanulásának serkentésére és egy középiskolások számára is barátságos légkör kialakítására.

2016-ban egy újabb lépés történt az iskolában, amikor az Idős és Rokkant Magyarok Klubja és az iskola közötti viszony megromlott, és az iskola újabb komoly kihívással szembesült, hogy új helyszínt találjon. Az akkori vezetőség úgy döntött, hogy *attól kezdve teljesen független marad minden más magyar szervezettől* és teljesen új oktatási rendszert dolgozott ki, amely minden magyar nyelvet tanulni vágyó diák részére megnyitja a tanulásra a lehetőséget és az *online*

Window Software ablakát. Több online osztályt vezettünk be középiskolások és felnőtt tanulók számára.

A 2017-es év mozgalmas volt számunkra, hiszen a KCSS körrel közösen dolgoztunk a Tere-Fere vacsorákon, valamint egyre több, egyre nagyobb államok közötti érdeklődésre reagálva online órát tartottunk az Ausztrália minden államából beiratkozó középiskolások számára.

2018-ban új tagokkal bővült iskolánk, akik Adelaide déli külvárosában új általános iskolai osztályt hoztak létre, ahol Hever Ferenc, valamint Szabó Petra, iskolánk volt érettségizett tanítványa tanítottak 5 éves és afeletti életkorú gyermekeket.

A következő években folyamatosan emelkedett a különböző ausztrál államokból az érdeklődő középiskolások száma. Az iskolánk vezetősége felmérte a tanári kapacitásait és közös beleegyezéssel létrehozta az önállóan működő Agnes Szabo Online Hungarian Tuition rendszert, ahol Schwerák Ágnes és Szabó Ágnes tanítja a nem dél-ausztráliai diákokat nagyon nagy sikerrel. A két iskola összlétszáma évek óta 60 és 70 között mozog.

Szabó Ágnes igazgatónőnk továbbra is keményen dolgozott azon, hogy különböző államokban változatos követelményeket támaztó érettségiző osztályokat szervezzon. Éveken keresztül Magyarországon is diák és egyben előadó volt a győri és a pécsi egyetemeken és különféle konferenciákon.

2020-ban a Covid-járvány miatt a személyes órákat le kellett mondani, de továbbra is folytattuk a végzős diákok és felnőttek online oktatását. Az évet egy online Érettségi Ballagó Bál programmal zártuk, amelyre különleges látogatókat hívtunk meg, mint például Magyarország ausztráliai nagykövetét és más államokban működő iskolák vezetőségi tagjait. Ez az ONLINE Ballagó Bál mindenki számára felejthetetlen emlék maradt.

Szabó Ágnes speciális tantervet dolgozott ki, és továbbra is képviselte iskolánkat Magyarországon és Ausztrália több államában. Fáradhatatlan erőfeszítéseieért megkapta a Magyar Arany Érdemkereszt, Polgári Tagozat kimagasló kitüntetését. 2022-ben az iskola megünnepezte a díj átvételét, melynek egyik szervezője iskolánk vezetőségi tagja, Julie White volt. Erre az eseményre meghívtuk Blair Boyert, Dél-Ausztrália oktatási miniszterét, hogy vegyen részt ezen az emlékezetes vacsoránkon. Nagyon magas teljesítményt értünk el középiskolász diákjainkkal, akik közül sokan 2021-ben, 2022-ben és 2024-ben is elnyerték az egyes államok kiváló érettségi vizsgaeredményre adott hivatalos állami elismerést külön ünnepségek keretében.

2019-től Sydneyben közös érettségi bállal ünnepeltük utolsó éves diákjaink eredményeit. Ez olyan jól sikerült, hogy 2021-ben, 2022-ben, 2023-ban és 2024-ben is Sydneyben tartottuk a

diplomaátadó ünnepségünket. Ezen a magyar nagykövet, a konzul és a közösség számos tagja is részt vett.

Szabó Ágnes együttműködési megállapodást kötött a Pécsi Tudományegyetemmel, ahonnan a magyar ECL vizsgák szervezése folyik. Több diákunk sikeresen letette ezt a vizsgát, és megkapta a diaszpóra továbbtanulási ösztöndíját Magyarországon történő felsőfokú tanulmányai végzésére. A magyarországi Balassi- és Rákóczi-programokon is több diákunk volt már, és jelen pillanatban is többen vannak a résztvevők között.

A mai napra a 2011-ben vezetőségünk által átvett iskolából három különálló iskola jött létre. A Hungarian Community School Adelaide Inc., a dél- ausztráliai felnőtt tanulók, valamint a helyi középiskolásokat a magyar, mint idegen nyelv érettségire Felkészítő; a Cimbora iskola óvodások és általános iskolásokat tanító, valamint az országos magyar, mint idegen nyelvből érettségire készülő, és a Pécsi Egyetemen működő ECL-nyelvvizsgaközpont magyar nyelvi vizsgáira készülő diákok részére.

Friss hírünk Magyarországról, hogy iskolánk elnöke, Sebők Monika március 15-e alkalmából megkapta a Magyar Bronz Érdemkereszt Polgári Tagozat kitüntetését áldozatos és kitartó munkájáért, amit a Hungarian Community School Adelaide Inc. (Adelaide-i Magyar Közösségi Iskola) diákjainak, tanárainak, munkaközösségének érdekében tett az elmúlt 14 év alatt. Szerepével gratulálunk neki, büszkék vagyunk rá!

Köszönjük a sok áldozatos munkát mindenkinek!

A fotót a cikk írója készítette.

Felhasznált irodalom

Beszámoló - Herendi Erik, Nagy Maria-Magdolna és mások összeállításából. (2015).

Á. Jarjabka-J. Palotai-Á. Szabó (2017): *Az Adelaide-i Magyar Közösségi Iskola hatása az ausztráliai magyar diaszpóra civil közösségére, avagy magyarul ugranak-e a kenguruk?*. In. Civil Szemle, 2017. október.

Szász Klára: A 25 éves varsói Divéky Adorján

Hétfégy Magyar Iskola és Óvoda bemutatkozása

A cikk írója, Szász Klára az iskola vezetője.

A cikkben szereplő fotókat a cikk írója készítette.

A Divéky Adorján Hétfégy Magyar Iskola és Óvoda 1999 szeptembere óta a Lengyelországi Magyar Egyesület keretei között akkreditáció nélkül működik honismereti szakkör jelleggel a Varsói Magyar Nagykövetség és a Varsói Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ támogatásával.

A foglalkozások kéthetente vasárnaponként folynak a Varsói Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ épületében közel 50 gyermek részvételével. A vezetők és az oktatók társadalmi munkában végzik a feladataikat.

Az iskolánkban 5 korcsoport működik:

- bölcsődés, óvoda (0-4 éves)
- iskolaelőkészítő (4-6 éves)
- betűvető (6-7/8 éves)
- alsó tagozatos (7/8-10 éves)
- felső tagozatos (10-14 éves)

A legkisebb korosztály Kerekítő baba-mama/papa ölbébi bábos tornafoglalkozáson vehet részt, ahol magyar népi mondókákat, népdalokat elevenítünk fel vagy sajátítunk el népi hangszerek bevonásával.

Az iskolás korúak magyar nyelv és irodalom, honismereti és történelemfoglalkozásokat látogathatnak. Minden évben megünnepeljük a magyar hagyományos ünnepeinket a gyerekekkel, mint pl. Mikulás, karácsonyi ünnepségek, farsangi jelmezes bál, húsvéti locsolkodás, március 15. stb.

Fakultációs foglalkozások alkalmával a tanulóink népi játék, néptánc, kézműves, zene foglalkozások és a Rubik-kocka szakkör közül választhatnak. Ezen kívül pályázati forrásból vendégül láttunk és ezáltal rész vehettek gyertyakészítő, „írókás” hímestojás-festő, gyöngyfűző, csuhéj karácsonyfadísz készítő, élményfestő, mézeskalács-díszítő hagyományőrző foglalkozásokon.

Az iskolánk a Bethlen Gábor Zrt. pályázataiból és jelképes összegű iskolatámogatási díjból tartja fenn magát, melyből igyekszünk színesíteni a találkozókat. Neves magyarországi tánc-

, illetve zenei együtteseket, foglalkozásvezetőket hívunk meg, tudományos múzeumokba látogatunk el, vagy épp állatkerti, szabadtéri gyermeknap programokat szervezünk.

Alapelvünk olyan humánus, toleráns hétvégi magyar iskola és óvoda működtetése, ahova az élményközpontú oktatásnak köszönhetően a gyermekek, az oktatók és a szülők is egyaránt szívesen járnak, jól érzik magukat. A hagyományainkból építkezünk, de a jövőre koncentrálunk.

Az iskolánk számára nagy segítséget nyújt a Kőrösi Csoma Sándor program és az általa biztosított ösztöndíjas, aki 9 hónapon keresztül segíti a Lengyelországi Magyar Egyesület és az iskolánk munkáját jelenlétével. Az idei tanévben egy nagyszerű ösztöndíjast kaptunk, aki ötleteivel, munkájával segíti az egyesületünket és az iskolánkat. Most az ő bemutatkozását idézem.

“A nevem Radziwon Éva, a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasaként dolgozom a Lengyelországi Magyar Egyesületnél, azon belül is a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola és Óvoda intézményében. Ösztöndíjasként munkám és célom, hogy a lengyelországi magyarok közösségét ápoljam és segítsem.

A hétvégi magyar iskolák kiemelkedő szerepet töltenek be a diaszpórában élő magyar közösségek életében. Amellett, hogy a külföldön élő magyar vagy magyar származású gyermekek itt megismerkedhetnek a magyar tananyaggal, a hétvégi iskolák a közösségépítéshez is hozzájárulnak. Olyan teret biztosítanak, ahol a gyermekek és családok rendszeresen találkozhatnak, használhatják az anyanyelvüket, ápolhatják a magyar hagyományokat.

A varsói Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola és Óvoda pontosan ezt a szerepet tölti be az itteni magyar közösségben. Különösen tiszteletre méltó, hogy az iskola oktatói önkéntesként, saját szabadidejüket feláldozva dolgoznak azért, hogy a gyermekeknek színvonalas, élményközpontú foglalkozásokat tervezzenek és tartsanak. Megtiszteltetés számomra, hogy idén részese lehetek az iskola működésének, és együtt dolgozhatok az oktatókkal az itteni magyar gyermekek és családok érdekében.”

Évek óta kapcsolatban állunk Lengyelországban élő más magyar közösségekkel, hétvégi magyar iskolákkal. Ötleteinkkel, tantervekkel, hospitálási lehetőséggel, pályázati támogatással, illetve ünnepi találkozók alkalmával bemutató jellegű foglalkozásainkkal segítjük az ő munkájukat.

2024-ben a jubileumi tanévünk nyitóünnepségén vendégül láthattuk iskolánk alapítóját, Engelmayer Ákost és Gedeon Mártát, iskolánk korábbi vezetőjét, akiknek ezáltal hálánkat és köszönetünket fejeztük ki az áldozatkész munkájukért. Büszkeséggel tölt el az érzés, hogy ilyen személyektől, mentoroktól vehettem át a stafétabotot. Közös munkánk gyümölcse az, hogy a Divéky Adorján Hétvégi Magyar Iskola és Óvoda 25 éve tárt karokkal fogadja a varsói magyar

és félmagyar gyermekeket. Mindannyiunk szívügye, hogy itt külföldön is összetartozhatunk, megélhetjük magyarságunkat, ápolhatjuk a hagyományainkat.

A jubileumi tanévünket 2025. június 1-én egy hatalmas Magyar Fesztivállal szeretnénk lezárni, ahol egy gyermeknap ünnepség és kolóniatalálkozó keretei között megtekinthetjük tanulóink évvég ünnepi műsorát. A budapesti Árpád Népe Hagyományőrző Egyesületnek köszönhetően a gyermekek bepillantást nyerhetnek abba, milyen is volt az őseink élete. Jurtákban játszhatnak, malomkővön búzát őrölhetnek, megismerkedhetnek a kardforgatás és az íjászat rejtelmével, korhű ruhákat tekinthetnek meg vagy próbálhatnak fel. A talpalávalót Laposa Julcsi és zenekara szolgáltatja majd, lesz itt moldvai körtánc, és hogy a gasztronómiai élményekről se feledkezzünk meg, a napot egy fergeteges bográcsfőző versennyel zárjuk, ahol finomabbnál finomabb magyar ételeket kóstolhatunk meg.

Bízunk benne, hogy méltó lezárása lesz ennek a jubileumi évnek, és hogy minél többen csatlakoznak hozzánk.

Hálásan köszönöm a bemutatkozási lehetőséget, hogy ezáltal is eljuthat hírünk kishazánkba, illetve a nagyvilágba.

Iskolánk honlapja: <https://lengyelorszagimagyarok.hu/iskola/>

Képek iskolánk életéből:

